

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbudselseskriſt

til

den offentlige Examen

t

Ribe Kathedralskole

1849.

Indhold.

1. Plan for Underviſningen i Ribe Kathedralskole. Udarbejdet af Skolens Lærere.
 2. Skoleeftersættninger for 1848—49. Af C. H. A. Bendtsen, Skolens Rektor.
-

Ribe 1849.

Trykt hos Chr. sal. Hyphoff.

P l a n

for

**Underviisningen i Ribe
Kathedralskole.**

Efterat der ogsaa til Ribe Kathedralskole var udgaaet Besaling fra Overbestyrelsen om saameget som muligt at lempe Underviisningen efter de i den provisoriske Plan af 25. Juli 1845 fremsatte Principer, og Man i Bestraebelsen henvor ved Begyndelsen af Skoleaaret 1848 var kommen saavidt, at Skolen havde 6 fuldstændige Klasser: maatte det være Rektor og alle Skolens Lærere magtpaaliggende, at der, med det overnævnte Paalæg for Øje, vedtoges en bestemt Plan, hvoraf efter Underviisningen for Fremtiden skulde ledes. I Erkendelse af Sagens Vigtighed udstedede Rektor under 10. September 1848 følgende Cirkulære til Skolens Lærere: „Da det vel tor ansees for utvivlsomt, at Ministeriet vil approbere den her ved Skolen stæte Fag- og Tímefordeling, og da denne i alt Væsentligt formeentlig vil vedblive saaledes for Fremtiden (Græsken vil dog rimeligvis fra næste Åars Begyndelse af i 4de Klasse i det Mindste faae 1 Time til), saa vil det nu være betinligt, at vedkommende Faglærere træde sammen for at konferere om de metæ eller Maal af positive Kundskaber, som i hver Klasse bør naaes i de forskellige Discipliner, forinden Opflyttelse i en højere Klasse kan skee. For at realisere denne Plan anseer jeg det for hensigtsmæssigt, at de forskellige Faglærere først samles hos Rektor til en foreløbig Diskussion af Sagerne, hvorefter da Lærerne selv indbyrdes konferere fagvis og udarbejde Detailplaner, hvilke siden af en af de vedkommende Faglærere maatte foredrages i et almindeligt Lærermøde. Ligesom dette

Føretagende ved at tydeliggjøre den Enhed og Harmoni, som i Undervisningens Mangfolbighed bør haves for Øje, vil bidrage til at give vor Undervisning i det Hele en større Sammenhæng, Orden og Regelmæssighed, saaledes vil det aabenbart være til megen Nytte ved at afgive en Opflyttelsesnorm for vore egne Disciple og en Optagelsesnorm for de Aspiranter, som anmeldes til en af de højere Klasser».

Som Folge heraf afholdtes i samme Maaned 6 Specialmoder hos Rektor til foreløbig Behandling af de forskellige Fag, hvorefter de strax toges under nærmere Behandling af de vedkommende Lærere, nemlig Religion af Adjunkterne Thorup og Leth, Dansk og Tysk af Overlærer Riis, Adjunkterne Jacobi, Leth og Rinck, Fransk af Adjunkt Jacobi, Latin af Rektor, Overlærer Riis og Adjunkt Rinck, Græsk af Overlærer Riis, Hebraisk af Adjunkt Thorup, Historie af Adjunkterne Adler og Thorup, Geografi af Adjunkt Adler, Mathematik af Adjunkterne Jacobi og Salto, Naturhistorie af Adjunkt Salto. De saaledes i flere forskilte Møder udarbejdede Specialplaner blev derefter drøftede i nogle Plenarmøder, indtil de endelig fik den Form, hvori de nu fremtræde. Endvidere er de egentlig kun ere afsatte til privat og midlertidig Brug her ved Ribe Skole, have vi dog anset det for hensigtsmæssigt at lade dem astrykke i Skolens Indbydelsesskrift deels til Efterretning for de Forældre, som agte at sætte deres Barn her i Skolen, og for de Privatlærere, som forberede til Skolens forskellige Klasser, deels for derved at leve et lidet Bidrag til Ordningen af den saa vigtige Undervisningsreform, der formentlig i en ikke fjern Fremtid vil blive gjennemført ved en almindelig Skolelov. Da her endnu ikke er ansat nogen Lærer i Naturlære, saa have denne Videnskabs forskellige

Discipliner ikke funnet blive Gjenstand for nogen Behandling. Imidlertid ere vi af den bestemte Formening, at det er det rigtigste ikke at lade dem indtræde i Underviisningens Eyklus før i den 7de Klassé, og at denne derfor bør være toaarig, medens de 6 første ere eetaarige.

Det vil sees af de i efterstaande Skoleesterretninger meddeelte Bemærkninger og navnlig af Fortegnelsen over hvad der er læst i det forløbne Skoleaar, at de af os vedtagne Planer paa Grund af Underviisningens foregaaende Anordning kun delviis have funnet følges iaar og da fornemmelig i de nederste Klasser.

Meltgion.

I Klasse (3 Timer ugentlig).

Bibelhistorie og Psalmer som det, der isærdeleshed til-taler Barnets Fantasi og Gemyt, bliver paa dette første Trin af Religionsundervisningen at anse for Hovedsagen. Den bibelske Historie fortælles med al forneden Udfordrig-heb, idet der lægges an paa at gjøre Fremstillingen ret jævn, barnlig og tiltalende. Dog stiftes ogsaa allerede i denne Klasse Bekjendtskab med den hellige Skrift ved Læsningen af udvalgte historiske Stykker saavel af det gamle som af det nye Testamente. Tillegnelsen og Bevarelsen af det saas-ledes modtagne Stof seges bevirket deels ved Gjenfortælling, deels ved Brugen af en i bibelsk Land affattet Lærebog i Bibelhistorien: en saadan have vi af Danggaard og Stockholm, som dersor benyttes i de nederste Klasser.

De Psalmer, som skulle læres udenad af Barn paa 10—11 Aar, maae helst have et historisk Indhold; af saas-danne findes et passende lille Udvalg af Ludv. Chr. Müller.

En Lærebog i Religionen ber neppe lægges til Grund for Undervisningen i denne Klasse; derimod turde det vel være hensigtsmæssigt, om Disciplene allerede her erholdt en kort, sammenhængende, efter deres Fatteevne tillæmpet Oversigt over de christelige Troeslaerdomme ved Hjælp af Luthers lille Catechismus, hvis forskellige Hovedstykker forbinderes med hinanden ved udvalgte Bibelsprog.

II Klasse (3 Timer ugentlig).

Her indtræder Brugen af Balles Lærebog, hvis 3—4 første Kapitler læses. Bibellæsning som i forrige Klasse. Daugaards og Stockholms Bibelhistorie læses ud og repeteres. L. C. Müllers Udvælg af danske Psalmer benyttes fremdeles.

III Klasse (3 Timer ugentlig).

Balles Lærebog læses ud og repeteres. Herslebs større Bibelhistorie forsra og til det jødiske Rigets Deling. Müllers Psalmesamling ombyttes med Hjorts. Til Bibellæsning vælges et af de synoptiske Evangelier eller Apostlenes Gjerninger.

IV Klasse (3 Timer ugentlig).

I denne Klasse vil Balles Lærebog passende kunne ombyttes med Liscos „Catechismus i den christelige Lære“ saaledes, at samme Forfatters „christelige apostoliske Troesbekjendelse“, der heelt igjennem følger Catechismens Anordning, ved Siden af denne benyttes som forklarende og supplerende Lærebog. De i Catechismen udskrevne Bibelsteder Iæres alle neiagtigen udenad, hvorimod de blot citerede Steder eftersees af Disciplene deels hjemme deels paa Skolen i selve Undervisningstimen. I denne Klasse vil saaledes formodentlig kunne læses af Catechismen indtil den anden Artikel (S. 45). Læsningen af Herslebs større Bibelhistorie fortsættes fra Rigets Deling indtil 3die Periode i Jesu Liv. Til Bibellæsning vælges, ligesom i 3die Klasse, et Evangelium eller Apostlenes Gjerninger. Hjorts Psalmesamling benyttes endnu i denne Klasse.

V Klasse (3 Timer ugentlig).

Læsningen af Liscos Catechismus og Lærebog fortsættes og fuldendes efter ovennævnte Plan. Herslebs Bibelhistorie læses tilende. Til Bibellæsning vil kunne vælges et

af de lettere apostoliske Breve foruden et hidtil ikke læst Evangelium.

VI Klasse (3 Timer ugentlig).

I denne Klasse bortfalder Liscos Catechismus, hvormod Treesbekjendelsen af samme Forfatter beholdes og gjen-nemlæses saaledes, at Alt medtages i Undervisningen. Hers-lebs Bibelhistorie repeteres, og desuden meddeles, saavidt Tiden strækker til, en til de vigtigste Personer og Begiven-heder knyttet Oversigt over Kirkens Historie. (Et fuldstændigere Kursus i Kirkehistorien tilligemed Fortsættelse af Bibellæsningen vilde efter vor Formening passende kunne henlægges til en ugentlig Time i VII Klasse, hvor den øvrige Religionsundervisning ophører).

Af det nye Testamente i Grundsparten læses her et af Evangelierne, helst Matthæns eller Johannes; af det gamle Testamente i den danske Bibeloversættelse en af de store eller flere af de små Profeter.

Hver Maaned besvares skriftligen en Opgave af religiøst Indhold, hvortil Emnet vælges af det, som allerede er læst og mundtligen udviklet.

Dansk.

I Klasse (6 Timer ugentlig).

I tre Timer ugentlig læses Bojesens „fortfattet dansk Sproglære“ med Forbigaaelse af næsten alle Ummærkninger. I samme Timer indoves Grammatiken ved Analyse i Læsebogen (Funch-Nogind-Warburg), i hvilken begyndes med en Lektie paa et Blad, hvorfaf en Deel foresættes til Analyse. Det påasees alvorligt i denne, som i de øvrige Klasser, at Opsætningen er reen, tydelig og logisk rigtig. Den daglige

Læktie gjenfortælles af Disciplene. Et let Digt læres hver Uge udenad.

To Timer ugentlig anvendes til Diktat, hvilket maa ske — efter Disciplenes Fremgang — i Slutningen af Året kan afsløses af Oversættelse fra Lydsk af et let læst Stykke, eller Gjengivelse af en lille Fortælling. En Time anvendes til forskellige skriftlige og mundtlige Øvelser, sigtende til at vække Selvtænkning, saasom til at danne Exemplar til det i Ugens Læb i Grammatiken Læste (Den danske saavel som den tyske), til Udvikling af Ordsprog og Mundheld o. s. v.

I Bojesens Sproglære læses §§ 1—15 (incl.) og §§ 1—20; dernæst §§ 47—56. Naar Disciplene — henad Nytaar emtrent — have opnaaet Fasthed heri ved idelig Indeaven i Læsebogen, tages fat paa Hjorts lille tyske Grammatik, og, naar et Afsnit af Formlæren er læst deri — eg imedeus det læses — indeves det tilsvarende i den danske Grammatik, — saasom Refleksionen lettere vil kunne værkkes ved det fremmede Sprogs nu først lært Former. Det bemærkes, at den Orden, hvori Formlæren læses i de 3 levende Sprog, bliver følgende: 1) Konjugation af regelmæssige Verbers enkelte Tider; 2) Hjælpeverber; 3) Konjugation af regelmæssige Verbers sammensatte Tider; 4) Substantiver; 5) Adjektiver; 6) Pronominer o. s. v. Den i Madvig's lat. Grammatik opstillede Casusorden følges.

II Klasse (5 Timer ugentlig).

I de to ugentlige Timer repeteres Bojesens Grammatik saaledes, at en Deel af det i første Kl. Forbigaaede her medtages; til den tredie Time læres et passende Digt udenad. Øvelser i Oplæsning fortsættes i de samme 3 Timer i Funch-Regin-Warburgs Læsebog, som i denne Klasse læses tilende; 2—3 Sider gives for, hvoraf en god halv Side som Analyselæktie. Analysen modtager i denne Klasse jævnstides med

Grammatiklæsningen nogen Udvidelse; det Lexikaliske ved Ordene maa nu ogsaa komme i Betragtning; Regler for Interpunktionsmeddeles, og Sammenligning anstilles med Tysk og senere med Fransk.

De øvrige to Timer anvendes til Stil saaledes, at der i den ene dikteres et ikke altfor let Stykke uden Diktat af Legnene (engang imellem ogsaa et Digt); i den anden anstilles forskellige Øvelser deels i at danne Eksempler paa det i Grammatiken læste, deels i at gjengive en Fortælling, deels i at oversætte fra Tysk; ogsaa 1ste, 2den, 5te og 6te, maaske ogsaa 10de og 11te Lektion i Borgens Bejledning bringes i Anvendelse.

III Blasie (3 Timer ugentlig).

Hveranden Time anvendes til Grammatik og Læsning, hveranden til skriftlige Arbejder.

Bojesens Sproglære repeteres saaledes, at Alt nu medtages. Til Oplæsning, hvorved Fordringerne til den rette Betoning fjærpes, samt til Analyse, som nu bliver mere omfattende, benyttes Holst's Lærebeger. Sammenligningerne med det tydsk og franske Sprog udvides, og, efterhaanden som Disciplene stride frem i Latinen, bliver der ogsaa at tage Hensyn til dette Sprog. — Engang imellem læres et Digt udenad. — De Timer, som anvendes til de skriftlige Arbejder, benyttes saaledes, at først et Par Stile rettes i Alles Paahor; medens derpaa de øvrige blive rettede for hver Enkelt, bestjærtiges Klassen med Øvelser efter Borgens 10de, 11te (forsaavidt disse ikke ere blevne benyttede i 2den Klasse), 12te, 18de og 19de Lektion, eller til Indovelse af enkelte Regler af Sproglæren eller deslige. En Stil om Ugen udarbejdes hjemme; hertil valges: Giengivelse af en forelæst eller fortalt Historie, Skildring eller Beskrivelse, Oversættelse fra Tysk eller Fransk,

Forandring af Poesi til Prosa, Fortælling af noget Indtræffet, som har interesseret Disciplene.

IV Klasse (2 Timer ugentlig).

Den ene Time anvendes til Repetition af Grammatiken i større Portioner samt til Læseøvelser og Analyse efter Holst's prosaiske og poetiske Læsebog, hvorved Sammenligningerne med de fremmede Sprog udvides. Disciplene forberedes her til Opsattelsen af poetiske Arbeider, hvorfor de lære at skelne mellem egentlige og uegentlige Udtryk, gjøres bekjendte med Troper og Figurer og med den danske Metriks Grund sætninger. Af og til leres et Digt udenad til Øvelse i korrekt og smagfuld Recitation.

Den anden Time anvendes deels til at rette de skrevne Stile, deels til Stiløvelser for Disciplene efter Borgens Bejledning; af denne indøves 20de, 21de, 22de og 24de Lektion; desuden øves Disciplene her i Oversættelser fra fremmede Sprog, i Forandring af et Digt i et fremmed Sprog til Prosa, samt i Brevstil og Fabler. 1 Stil skrives ugentlig hjemme.

V Klasse (2 Timer ugentlig).

Den ene Time benyttes deels til Examination af det foresatte Pensum i den nordiske Mythologi, som her gennemgaaes med henvisning til Eddaerne og Dehenschlægers „Nordens Guder“, deels til Læsning af poetiske Arbeider i Sammenhæng, idet Disciplene ledes til Opsattelsen af disse (deres Djemed, Plan og Anlæg), hvorimod den egentlige Analyse maa være sluttet i forrige Klasse. Disciplene modtage da her et udvidet Kjendskab til Metriken, samt gjøres bekjendte med de forskellige Digtarter. — Af og til leres et Digt udenad, hvortil Holst's poetiske Læsebog kan benyttes. Den anden Time anvendes til Rettelse af de skriftlige Arbeider samt til Stiløvelser. Til disse vælges af Borgens

Bejledning 14de, 15de, 26de og 29de Lektion; tillige øves Disciplene her i Dispositioner til de Udarbejdelses, som opgives deels af Læreren i Dansk, deels af de forskellige Faglærere, og som benyttes til den Stil, som ugentlig skrives hjemme.

V1 Klasse (3 Timer ugentlig).

Thorffens Litteraturhistorie læses igennem, dog saaledes, at den mindre væsentlige Detail forbigaaes, medens der dvæles ved Hovedforsatte og deres Værker, hvorfra Provestykker meddeles. Engang imellem gennemlæses et større poetisk Arbejde: Disciplene vejledes til at opfatte Digtets Idee og dens Udførelse. I Regelen leveres et skriftligt Arbejde om Ugen, hvis Indhold deels er af almindelig Natur, deels hentes fra et af Skolens Fag efter Opgivelse af vedkommende Lærer. Taleovvelser anstilles 2 Gange maanedlig: Valget af Emne overlades som oftest til Disciplene selv, medens dog Læreren forbeholder sig Approbation; af og til opgives et let Emne paa Skolen til Besvarelse ex tempore.

VII Klasse (3 Timer ugentlig).

De 2 Åar anvendes verelyiis til Læsning af Litteraturhistorie og af Sproghistorie. Litteraturhistorien gennemgaaes nu i Sammenhæng og udvides ved en Oversigt over den nyeste Litteratur til vore Dage. I det Åar, Sproghistorien læres, gjores Disciplene bekjendte med det danske Sprogs Oprindelse og gradvise Udvikling, ved hvilken Undervisning Lejligheden til at kaste et Blik paa Islandsk og Svensk ikke bør lades ubenyttet. Læsningen af Digterværker fortsættes saaledes, at disses Valg bestemmes efter den større Landsmodenhed, som her maa forudsættes. En Time om Ugen anvendes afverlende til mundtlige og skriftlige Øvelser.

Tysk.

I Klasse (5 Timer ugentlig).

De fire Timer anvendes i Begyndelsen til Læsning alene, siden til Læsning og Grammatik. — I Rüses „tyske Læsebog for Begyndere“ gives fra først af omrent en Side for, hvorfra et Stykke foresattes til Analyse, hvilken bestandig gives samme Udstrækning som i Dansk; til dette Stykke strives Glosor. Den øvrige Deel af Timerne anvendes til Retroverteren og Indøven af Gloser. Naar Grammatiklæsning indtræder — see Dansk, Kl. I — foretager Læreren ved Retroverteringen smaa Forandringer i Dansken til at indøve Formerne, og Analysen udvides. Ved Åretets Slutning er det Vigtigste af Formlæren (de regelmæssige Former) lært og indøvet i Læsebogen.

En Time ugentlig anvendes til Diktat af et læst Stykke.

II Klasse (4 Timer ugentlig).

Hjorts lille Grammatik repeteres; Uregelmæssighederne medtages. Naar Rüses lille Læsebog er læst tilende, begyndes paa samme Forsatters større Læsebog, hvori gives omrent en Side for og deraf et Stykke som Analyse-Lektie; de i denne forekommende Substantiver og Verber opskrives saaledes, at Substantivernes Skjøn, Gen. Sing. samt deres Pluralsform, og Verbernes Hovedtider anføres.

En Time anvendes deels til Diktat, deels til skriftlig Oversættelse af lette Exempler fra Dansk (Wolles Materialier). Mundtlig Stil efter Wolle engang om Ugen, naturligvis saaledes, at hvad der i „Materialierne“ forudsætter Læsningen af en større Grammatik bliver forbrigaet. — Timerne benyttes saaledes, at de to anvendes til Læsning og Grammatik, den tredie til Læsning og mundtlig Stil, den fjerde til skriftlig Stil.

III Klasse (2 Timer ugentlig).

Hjorts lille Grammatik repeteres. Til hvert Afsnit af Formlæren knyttes en fort sammenhængende Fremstilling af de behandlede Formers syntaktiske Funktioner.

I denne Klasse læses Rüses større Læsebog tilende, hvorefter, isald Tiden tillader, begyndes paa Hjorts Læsebog, i hvilken en Side ansees for en passende Lektie. I denne Klasse ophører den stadige Foretyden af Lektien.

Stile skrives engang om Ugen efter opgivne Exemplar, som tjene til at inddove Syntaren og befæste Formlæren. Ved mundtlig Oversættelse repeteres Wolle.

IV Klasse (2 Timer ugentlig).

Formlæren efter Hjorts større Grammatik med Forbigaaelser. Den i 3die Klasse givne Syntax repeteres med nogle Udvidelser.

Hjorts Læsebog. Lektien omtrænt $1\frac{1}{2}$ Side.

Mundtlig og skriftlig Stil efter Lorenzens Stileøvelser, i hvilke der begyndes forfra.

V Klasse (2 Timer ugentlig).

Formlæren repeteres efter Hjorts større Grammatik saaledes, at det hidtil Forbigaaede medtages; den tidligere meddelelte Syntax bliver her noget udvidet.

Foruden en passende Lektie i Hjorts prosaiske eller poetiske Læsebog (2 a 3 Sider) maa det vel ansees for rigtigt, at der i denne Klasse begyndes med kusforst og extemporal Læsning af klassiske Værker i Prosa, navnlig af gode historiske Skribenter (Schiller, Raumer o. a.).

Stilopgaverne efter Lorenzen bestemmes efter den i 4de Klasse gjorte Fremgang.

VI Klasse (2 Timer ugentlig).

Grammatiken, saavel Formlære som Syntax, gjennemfaaes med passende Udførlighed.

En Tragedie af Schiller, Goethes Hermann und Dorothea og andre Digterværker træde i Regelen i Læsebogens Sted.

Foruden de hjemmeskrevne Stile, hvortil vælges Stykker af vankeligere Indhold, vil der engang imellem ogsaa blive skrevet en Extemporalstil paa Skolen; ogsaa vil af og til en let Opgave blive besvaret paa Tysk.

Fransé.

II Klasse (5 Timer ugentlig.)

Den første Maanedstid anvendes udelukkende til Ørlæsning, hvortil benyttes Borrigs: „Manuel de langue française“; hyppigen anvendes Chorlæsning; i den næste Maanedstid medtages Gloser. Naar et Par Maaneder faaledes ere anvendte til at bibringe Disciplene nogenlunde Fasthed i Ørlæsningen tilligemed et Forraad af Gloser, begyndes paa Oversættelse; 60—70 Sider antages at ville kunne læses i denne Klasse. Efter omrent et Fjerdinaars Forleb tages fat paa Grammatiken (Professor Abrahams'ø), hvoraf læses: Regelrette Verbers og Hjælpeverbernes Konjugation, Artiklen, Hovedreglerne for Kønnet, for Kjonsdannelsen og Talbojningen, samt Pronominerne og Talordene. Det bliver en Regel, at den foreløbige Gjennemgangaaelse af de franske Læktier i denne Klasse bliver saa nojagtig og saa hyppig gjentagen, at Disciplene saagodtsom kunne lære dem paa Skolen. De regelrette Verbers Konjugation indeves efter Sibbernus Stiloselser. Disciplene øves i at skrive efter Diktat af læste Stykker; nogle Stykker af „Manuel“ læres udenad.

III Klasse (4 Timer ugentlig).

Af Borrings Læsebog for Mellemklasser gjennemgaaes 90—100 Sider. I Grammatiken tilendebringes Formlæren tilligemed Orddannelseslæren; desforuden læses her 1ste Absnit af Syntaren med Forbigaaelse af en Deel af Nummerningerne. Til Indøvelse af Bojningslæren saavel som af første Absnit i Syntaxen benyttes en Deel af Stykkerne i Sibberns Stileovelser. Disciplene øves jevnlig i at retrovertere. Enkelte Stykker af Læsebogen læres ogsaa her udenad.

IV Klasse (2 Timer ugentlig).

Af Borrings Læsebog for Mellemklasser gjennemgaaes 100 a 110 Sider. I denne Klasse ophører efterhaanden Foretydningen af Læktierne i Læsebogen. Af Abrahams Grammatik repeteres Formlæren, og medtages da hvad der maatte være forbigaat i de 2 forrige Klasser. Syntaxens 2det Absnit gjennemgaaes med enkelte Forbigaaelser. Efter Sibberns Stileøvelse fortsættes den praktiske Indøvelse af de grammatiske Regler. Af og til leveres en Stil.

V Klasse (3 Timer ugentlig).

Her benyttes Borrings: „Etudes littéraires“, hvoraf læses omrent 100 Sider. I Syntaren læses 3de Absnit tilligemed Tillægene. Mundtlige og skriftlige Stileovelser fortsættes efter Sibbern. Af og til foresattes en let sammenhængende Stil. Disciplene holdes til jevnlig i at læse paa egen Haand og examineres i det næste.

VI Klasse (3 Timer ugentlig).

Af Borrings: „Etudes littéraires“ gjennemgaaes omrent 120 Sider. I den ene Time examineres Disciplene i hvad de have læst paa egen Haand i Ugens Læb. Hele Grammatiken, saavel Formlære som Syntax, repeteres. Læsningen af Sibberns Stileovelser tilendebringes. Ugentlig skrives en Stil. Litterairhistoriske Notitier meddeles jevnsteds

med de læste Forfattere, ligesom Disciplene ogsaa her gjores nojere bekjendte med den franske Synonymit.

Latin.

III Klasse (9 Timer ugentlig).

De Lærebeger, som indtil videre bruges, ere:

- 1, Madvigs det lat. Sprogs Formlære.
- 2, Silsverbergs lat. Læsebog for Begyndere.
- 3, Trojels Crempelsamling.

Efterat Disciplene ere blevne vel bekjendte med de grammatiske Grundbegreber fra den foregaaende Zaarige Undervisning i Dansk og Tysk, endvidere have lært Sætningslæren og praktisk indevet samme igjennem de nævnte Sprog og derved opnaaet Færdighed i at konstruere og indsee Betydningen af de forskjellige Kasus i Tysk og af Ordstillingen i Dansk, paabegyndes nu i 3die Klasse den latinske Undervisning. Da den fornødne grammatiske Forstånnelse medbringes fra 1ste og 2den Klasse, saa tages strax fat paa Deklinationsparadigmerne hos Madvig S. 10. Under Gjennemgaelsen heraf anstilles Sammenligninger med de Disciplene bekjendte Sprog, og de forskjellige Kasus læres i deres Anvendelse, idet Man, til Anskueliggjørelse heraf, gaaer ud fra Dansken. Man opgiver saaledes hele Sætninger med det omspurgte Substantiv i, hvilket da skal nævnes i den Kasus, hvori det efter sit Forhold til de øvrige Ord i Sætningen skal staae; f. Ex. mensa: Jeg har et Bord; Maleren har givet Bordet en smuk Farve; mit Bords Form er smukkere end dit s. f. v. Tænksides med denne Indsøelse af Substantivernes og Adjektivernes Bojningsændelser

gaaer Læsningen i Læsebogen, hvorved de i Grammatiken lærte former endmere befastes.

Enhver af Disciplene maa have en Bog til at opskrive Gloser i, hvilken stadig eftersees af Læreren.

Bed den første Læsning af Grammatiken læres kun det med stor Tryk, 2den og 3die Gang medtages Mere og Mere.

Naar de 5 Declinationer ere vel indstuderede i Grammatik og Læsebog, læses Verbum sum og Adjektivernes Nomination, hvilke 2 Ting samtidigt indoves i Læsebogen. Derefter folger Indevelse af de 4 regelmæssige Konjugationer baade i Grammatik og Læsebog. Der lægges nu paa at vise Verbernes Beningsformer i deres Brug, idet Man atter ved denne Øvelse gaaer ud fra den danske Sætning; f. Ex. I have skrevet Brevet; vi skulle skrive mange Breve; Brevet skrives, skreves, er skrevet, skal skrives; de skrevne Breve o. s. v. Derefter Talord og Pronominer, Adverbier og Präpositioner. Til sidst de uregelmæssige og afvigende Verber tilligemed nogle faa Sætninger af Orddannelselslæren. Læsningen i Læsebogen er imidlertid stredet frem til 2det Kursus S. 17. Under Læsningen af dettes 2 første Afsnit, af hvilke Nr. 1 indeholder Småfabler og Nr. 2 Småstykker af Cicero (S. 17—29) foretages den første Hovedrepetition af Formlæren, og under Læsningen af det 3die Afsnit (S. 29—47), der indeholder større Stykker af Cornelius Nepos, den anden og sidste. Hver de danske Exempler ophøre i Silsverbergs Bog, træder Trojels Exempesamling til, af hvilken der formenes at kunne blive læst omtrænt $\frac{1}{2}$.

Bed Lektiernes Foresættelse i Læsebogen vænnes Disciplene stedse mere og mere til Selvvirkomhed, idet de vejledes til selv at udfinde Meningen: en Fremgangsmaade, der ogsaa bru-

ges i de følgende Klasser, saalange som Læktien overhovedet forud gjennemgaaes med Disciplene.

Syntaxis læres ikke lærtieviis i denne Klasse, men Læseren fører alligevel Disciplene ind i mange syntaktiske Regler, efter den i Læsebogen fulgte Plan, idet han under Læsningen ved Spørgsmaal og Beslejning hjælper Disciplene til selv at abstrahere Reglerne. I denne Henseende henholder han sig ganske til Madvigs System og Definitioner, hvis Forstaelse saaledes vil være lettet for Disciplene, naar de i den næste Klasse skulle til at læse Syntaksen lærtieviis.

IV Klasse (9 Timer ugentlig).

Hver Dag Læktie saavel i Grammatik som af Læsning.

I Madvigs Grammatik læses 1ste Afsnit af Ordfojningsslæren, Kasuoslæren, saaledes at omrent det Halve af Numørkningerne forbogaaes. Disciplenes Opfattelse af Reglerne lettes derved, at Man esterviser Parallelismen med de tidligere bekjendte Sprog, navnlig Modersmalet og det tykke, i hvilket sidste især de fleste Regler forekomme enten paa samme eller paa en lidet forandret Maade. Til yderligere Indovelse af Reglerne anvendes Trojels Græmpeksamling, saaledes, at i Forbindelse med Grammatikens Regler de tilsvarende Stykker af denne Bog foresættes Disciplene til mundtlig Stil, enten fuldstændige eller for en Deel.

Til latinsk Læsning benyttes først 4de Afsnit af 2det Kursus i Silsverbergs Læsebog, 23 Sider, hvortil anvendes omrent en Maaned. Dernæst begyndes paa Cæsar de bello Gallico og en Maaned senere paa Phædrus, som derefter læses i 2 ugentlige Timer. Af Cæsar skal læses omrent 80 Sider i Whittes Udgave (den daglige Læktie omrent 1 Side), af Phædrus omrent 550 Vers (Læktien omrent 20 Vers). Enkelte Fabler læres udenad. Foretydningen af Forfatterne seer saaledes, at Man lader Disciplene prove paa at over-

sette ex tempore. Disciplene skrive Gloser og Noter i egne Bøger, som imellem eftersees af Læreren.

2 Gange om Ugen skrives hjemme Stil efter Ingerslevs Materialier, 1ste Samling S. 16—47, eller det tilsvarende Stykke af 2den Samling. Hvergang foresættes omtrent ½ Side. Disse Stile maa isorvejen gjennemgaaes med Disciplene, saa at Man vejleder dem, hvor deres egen Kunnskab ikke strækker til. Paa denne Maade blive Disciplene bekjendte med Hovedreglerne af Tempus- og Moduslæren. Ved nogle af disse henviser Man tillige til Grammatiken, for at Disciplene, naar det behoves, kunne se dem efter der. Stilene rettes saaledes, at Læreren hjempe sætter Marke ved Fejlene og paa Skolen gjennemgaaer Stilen for alle Disciplene i Forening, hvilke da selv foretage Rettelserne. Stilene læres derpaa udenad.

V Klasse (9 Timer ugentlig).

Af Grammatiken læses Tempus- og Moduslæren med Forbigaaelse af endel af Nummerknogerne. Overensstemmelserne med og Forskjellighederne fra de levende Sprog fremhæves ogsaa her.

Formlæren gjennemgaaes paany.

3 Dage af Ugen Lætie af Ordtejningslæren, de 3 andre af Formlæren. Neglerne for Stavelsernes Kvantitet læres, naar Læsningen af Ovid forestaaer, fuldstændigt.

Til Forfatterlæsning anvendes hele Året igjennem i 4 ugentlige Timer Ciceros Taler. Den daglige Lætie er i Gjennemsuit 1 Blad i Madvigs Udgave, saa at der ialt vil blive læst omtrent 180 Sider. I det sidste Halvaar maa Lætten læres uden foregaaende Hjælp fra Lærerens Side. De 2 øvrige Dage af Ugen læses først Sallusts Bellum Catilin. og derefter omtrent 1200 Vers af Ovids Metamorphoses efter Feldbauschs Udvælg. Hovedreglerne for Hexametret

meddeles under Læsningen af Ovid. Netebøger føres af Disciplene, som i 4de Klasse.

Til Stil anvendes af Ingerslevs Materialier, 1ste Samling, deels de 15 første Sider, deels Stykkerne fra S. 47 af indtil 116, eller ogsaa de tilsvarende Stykker af 2den Samling. Stilen er 2 Gange om Ugen skriftlig, 1 Gang mundtlig. Der foresettes omtrent $\frac{2}{3}$ Side. De skriftlige Stile rettes og læres udenad, ligesom i den foregaaende Klasse.

Bojesens Håndbog i Antiquiteterne og Moritz's Mythologi ved Winther benyttes til Henviisning.

VI Klasse (9 Timer ugentlig).

Af Madvigs Grammatik læses fra Ordstillingsslæren til Enden; dog af Metriken kun de indledende Bemærkninger, og af det Specielle, naar Læsningen af Virgil indtræder, Alt om Hexametret. Desuden repeteres Kasuslæren, og under Forfatterlæsningen medtages ved given Anledning hvad tidligere er forbigaat. Til Grammatiklæsning anvendes omtrent et Kvarter af de Timer, som ere bestemte til Læsning af Forfattere.

Af Forfattere læses Livius — 2 Bøger — Ciceros Cato major og Lælius; Virgils Aeneide omtrent 1250 Vers, eller 1 Bog af Eneiden og 1 Stykke af Terents. I Regelen gjennemgaaes kun Virgil af Læreren; af Livius og Cicero kun saadanne Steder, som frembyde sørgegne Banskeligheder. Som Indledning til Læsningen af de respektive Forfattere benyttes Tregders Litteraturhistorie, og under Læsningen af Livius og Cicero henvises stadigen til Bojesens Antiquiteter, af hvilke det undertiden (Livius) vil være nedvendigt at gjen- nemgaae større Afsnit i Sammenhæng; i det Tilfælde træder denne Læsning istedetfor nogle Grammatiktimer.

Disciplene maae ved Forberedelsen hjemme paa de ikke

gjennemgaaede Pensæ sege alle de Oplysninger, som staar til deres Raadighed, og skrive Note, som fuldstændiggjores (ligeledes hjemme) ved det af Læreren examinando tilføjede. At dette skeer nojagtigt, paasees af Læreren saavidt muligt.

Stil skrives 2 Gange ugentlig; saaledes vil i Alret's *Øb* omtrent samme skrives i Jügerslevs Materialier, 1ste Samling, fra S. 116—188, eller det tilsvarende Sidetal i 2den Samling. Ved Nettelsen folges samme Fremgangsmaade som i de 2 foregaaende Klasser.

En Time ugentlig anvendes til mundlig Oversættelse fra Dansk (omtrent 15 Blade i Jügerslev).

Hver 14de Dag gives en af de lettere Versioner i Hensrichsens Opgaver.

VII Klasse — 2aarig — (10 Timer ugentlig).

I denne — Skolens sidste — Klasse, hvor den latinske Undervisning afsluttes uden siden, som for var Tilfældet, at fortettes og udvides i $\frac{1}{2}$ Åar ved Universitetet, skal altsaa maaes det Maal, som den provvisoriske Plan gjor til Betingelse for Afgangseramen.

Med Hensyn til Forfatterlæsningen da maa der i det ene Åar ved statarisk Læsning gjennemgaaes:

Cicero *de officiis* — alle 3 Bøger,

Tacitus — *Agricola* og *de moribus Germanorum*.

Horatius — 2 Bøger af Øderne samt *Ars poetica*,
og i det andet Åar:

Livius — 2 Bøger eller istedetfor den ene Sallusti *bellum Jugurthinum*.

Horatius — de 2 Bøger Epistler, eller istedetfor nogle af Epistlerne et tilsvarende Udvælg af Satirerne.

Virgilius — 1 a 2 Sange.

Til Afværling vælges ligestore Pensæ i andre af Ciceros filosofiske Skrifter, saasom *Disputationes Tusculanæ*, eller

af det rhetoriske Slags f. Ex. *Vogerne de oratores*; ogsaa negle af Senecas smaa filosofiske Skrifter. Noget af Tacitus's Annaler. Istedetfor Virgil Madvigs *Poetarum carmina selecta*. Et Par Stykker af Plautus.

Men foruden denne statariske Læsning, som skal opgives til Examen, opmuntres og anvises Disciplene til hjemme paa egen Haand at læse andre Klassikere, for derved at udvide deres Sprogkundskab og støtte sig klarere Indblik i Oldtidens Liv, mest af det historiske Slags. Denne private Læsning bliver ikke uden Kontrol fra Lærerens Side, idet han f. Ex. deraf tager Motiv til en eller anden skriftlig Opgave, undertiden ogsaa mundtlig examinerer deri, naar et ikke altfor lidet Pensum angives læst. — Paa Skolen øves imellem Ertemperallæsning.

Den daglige Grammatiklæsning ophører med 6te Klasse; dog vil det i 7de Kl. være hensigtsmæssigt endnu en Gang at gjennemgaae Syntaren i større Pensu til Erhvervelse af en klarere Oversigt af de syntaktiske Forhold; forresten henvises, hvad Specialiteter baade i Formlære og Syntar ansgaaer, til vedkommende Anmerkninger i Spreglaren. Sammenligning med Græsten og andre Spreg benyttes ogsaa som et vigtigt Middel til at tydeliggjøre spreglige Forhold.

Til Stilskrivning og Oversættelse benyttes Heinrichsens Materialier og Opgaver (i det Mindste 1 Side 2 a 3 Gange ugentlig). Ogsaa øves Disciplene i at affatte latinske Specimina over frie Opgaver, hvortil Stoffet tages fra Historien, Antiquiteterne eller fra selve Forfatterne.

I de foregaaende Klasser have Bojesens Antiquiteter, Tregders Litteraturhistorie samt Moriz's Mythologi været brugte deels til Henvisning deels til Gjennemgangelse af enkelte Afsnit i Sammenheng. Med Hensyn til disse Discipliner skal i Afgangsklassen meddeles en Totaleversigt,

hvorfor det vil være nødvendigt at gjennemgaae dem i større Pensa saaledes, at Antiquiteterne tages for i det ene Aar og Litteraturhistorien i det andet, medens Mythologien fordeles paa begge Aarene.

Græsk.

IV Klasse (6 Timer ugentlig).

Af Tregders græske Formlære læses det Vigtigste til § 130 samt § 152 — § 156. Ved første Gjennemgang: Bogstaverne — som tillige maa kunne skrives af Disciplene — §§ 4, 6, 8, 12, 28 32, 33, 34, 37, 38; dernæst Paradigmerne paa den regelmæssige Defination og Konjugation. Ved Repetitionerne medtages efterhaanden Mere, saaledes af Lydloren Bogstavforandringerne, naar de anvendes i Bejningslæren, og de for Bejningslæren vigtigste Regler om Accenternes Brug. Saavel i denne som i alle de følgende Klasser anvendes en Deel af hver af de ugentlige Timer til Grammatik.

Formlaren indeves efter Lunds Læsebog, i hvilken læses af første Absnit til IX, dernæst af andet Absnit nogle Stykker af Xenophon. De danske Stykker i første Absnit anvendes til mundtlig Oversættelse, og Disciplene holdes til hjemme at skrive Oversættelsen i en dertil indrettet Bog. Saavel i denne som i alle de følgende Klasser læses efter Accent, og den erasmiske Udtale følges. Ogsaa paasees, at Disciplene indføre Gloser i dertil indrettede Glorebøger og i de følgende Klasser udarbeide Notebøger. Lektien gjennemgaaes saaledes, at Disciplen under Foretydningen, saavidt muligt, tager virksom Deel med.

V Klasse (6 Timer ugentlig).

Formlæren repeteres, og Mere, som kommer til Anvendelse ved Forfatterlæsningen, medtages, ligesom i Klarets sidste Halvdeel, naar Læsningen af Homer paabegyndes, den episke Dialekts Ejendommeligheder medtages. Madvigs Syntax anvendes under Forfatterlæsningen ved Henvisning.

2 Bøger af Xenophons Anabasis og i Klarets sidste Halvdeel en Bøg af Odysseen. Af Xen. Anab. vil i Klarets sidste Halvdeel Disciplene kunne læse endel ved egen Forberedelse. Der henvises til Tregders Haandbeg i den græske og romerske Literaturhistorie, naar Læsningen af de respektive Forfattere begyndes. — Hyppige Sammenligninger med Latinen og Gjengivelse af enkelte Udtryk paa Latin. Af og til Øvelse i skriftlig Oversættelse af forte Exempler, umiddelbart svarende til det Ræste.

VI Blasie (5 Timer ugentlig).

Formlæren repeteres — Orddannelseslæren medtages. Af Syntaxen læses første Absnit, til det øvrige henvises flittig under Læsningen. Sammenligning med den latinske Syntax. Skriftlige Øvelser fortsættes af og til.

Omtrent 100 Sapp. af Herodot, 2 Bøger af Homer, 2 Bøger af Xenophons memorabb. — i denne Forfatter gjenemgaaes kuns nogle Lektier, senere læses paa egen Haand. Under Læsningen af Herodot lægges neie Mærke til den ioniske Dialekts Ejendommeligheder (Henvisning derom til Formlæren) og dens Forhold til den episke Dialekt. Disciplen øves i at oplæse Stykker af Herodot i attisk Dialekt. I Anledning af Homer læses i Bojesens Antikviteter vedkommende Absnit, forøvrigt bruges denne Bøg ved Henvisning. Tregders Literaturhistorie som i forrige Klasse. Og saa Moritz's Mythologi bemyttes ved Henvisning.

VII Klasse (6 Timer ugentlig).

Formlæren læses ikke mere i Sammenhæng lektievuus. Syntaxen fuldendes og repeteres, men mange Ummærkninger og en Deel Paragrapher benyttes blot ved Henviisning. Til Syntaxens Læsning anvendes omtr. eet Kvarter af de tre ugentlige Timer, og lette Erexemplar til Reglerne oversættes mundtlig fra Dansk til Græsk — et Udvælg af Bergs Erexemplar. En Time om Maanedens anvendes til skriftlige Øvelser — Stil eller Version.

I det ene Åar læses uden Forberedelse paa Skolen 1 Bog af Herodot, 2 Boger af Homer; statarisk Plates Apologia Socratis og Crito samt Tregders Anthologia Græca undtagen de dramatiske Stykker. Med Læsningen af Anthologien forbindes Tregders Litteraturhistorie.

I det andet Åar læses uden Forberedelse paa Skolen 1 Bog af Xenophons memorabb. samt noget af Lucian; statarisk 3 a 4 Taler og et Drama. Ingen Repetition ideo undtagelsesviis paa Skolen.

Med Hensyn til den græske Litteraturhistorie og de græske Antiquiteter forholdes paa samme Maade, som ved de latinske (see under Latinen).

Det er ønskeligt, at Læreren i Dansk under tiden vælger skriftlige Opgaver af disse Discipliner, ligesom Opgaver til frie latinske Afhandlinger hyppig tages heraf.

Hebraisk.

VII Klasse (3 Timer ugentlig).

Da Underviisningen i dette Fag ifølge Skolens Plan først begynder med syvende teaarige Klasse, vil det være

nødwendigt, at der gives ethvert af de to Partier 3 særskilte Timer ugentlig, for at det i den provisoriske Undervisningsplan bestemte Pensum skal kunne nåes. Under denne Forudsætning vil i det første Åar læses det Vigtigste af Formlaren efter Whittes Grammatik samt 10 til 15 Kapitler af Genesis; i det andet Åar fuldendes Læsningen af Genesis og af Grammatiken; desuden 15 Psalmer og en af de små Profeter.

Frengangsmåden bliver i det Væsentlige denne. Disciplene oves først i en reen og tydelig Oplæsning og lære samtidig hermed de vigtigste Regler af Lydløren samt om Nævneordenes Skjøn og Tal, Forholdsbetegnelsen, Pronominer og Suffixer. Efterat dernæst Hovedreglerne om Nominalformerne samt det regelmaessige Verbum ere læste, begynder Læsningen af Genesis. Ethvert nyt Ord analyseres nojagtigt med Henviisning til Grammatiken, i hvilken desuden Læsningen af Formlaren fortsættes. Disciplene vænnes allerede her til at memorere de forekommende Glosser og at skrive dem rigtigt i de forskjellige Former og Forbindelser. — I det andet Åar repeteres Formlaren saaledes, at Alt medtages. Under Læsningen af Genesis anvises Disciplene til at hørende Ordernes forskjellige Betydnninger samt de vigtigste syntaktiske Ejendommeligheder, hvorimod selve Grammatikens Syntaxis først læses i Sammenhæng, naar Læsningen af Genesis er fuldendt. Psalmerne og den Profet, man vælger at læse, bør gjennemgaaes og forklares for Disciplene, hvad derimod ikke er nødvendigt med Genesis, til hvilken Whittes Analyse benyttes.

Historie.

I Klasse (2 Timer ugentlig). II Klasse (3 Timer ugentlig).

Formaalet for den historiske Undervisning i Skolens twende nederste eetaarige Klasser bor være at bibringe Disciplene en fort Udsigt over Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder og ved Siden deraf en noget fuldstændigere Kunnskab til Fædrelandets Historie.

Den mere barnlige Alder, hvori disse Klassers Disciple endnu ere, gør dem mindre tilgjængelige for Begivenhederne i deres almindelige Betydning end for de Personligheder og særegne Forholde, hvori de have asspejlet sig, ligesom det overhovedet mere gjælder om at vække Disciplenes Folelse og Fantasi og derigennem at skærpe Hukommelsen og Forstanden end umiddelbart at bebyrde disse med en stor Masse af positivt Stof, som desuden ikke vil kunne bevares.

Undervisningen maa derfor være fragmentarisk & knyttet til enkelte fremragende Folkeslag og Personligheder i enhver Periode, i hvilke Tidsalderen findes repræsenteret; de vigtigste Aarstal i disses Liv og Udvikling maa bestandigen indskærpes, idet de denne de nødvendige Holdepunkter paa Vandringen gjennem Historiens Gebet. Folkenes indre Liv og Udvikling maa vel paa ingen Maade oversees; men det er en Selvfolge, at Meget her vil være Disciplene usværligt, med mindre ogsaa det bibringes dem paa en anstuelig Maade, helst ved at gaae ud fra de Forholde, som det daglige Liv stiller for Øje.

Allerede den bibelske Historie vil have givet Disciplene i denne Alder et Grundlag, hvortil mange Bemærkninger lade sig knytte, f. Ex. de første Opfindelser, Sprogenes Dannelsse, Staters Tilblivelse, o. s. v. De Folkeslag, som den bibelske Historie omtaler f. Ex. Egypter, Fenicer, Assyrer, og disses

nationale Ejendommeligheder lede Blifket ud i en stedse videre Kreds, indtil Grækernes og Romernes Historie slutter Udsigten over den forchristelige Oldtid.

I Middelalderens Historie ville folgende Begivenheder og Personer danne de vigtigste Tilknytningsepunkter: Kristendommens Udbredelse, det romerske Riges Undergang (Folkesvandringen) og de nye Staters Opkomst paa dettes Ruiner, Karl d. Store, Pave Gregor d. VII, Korstogene, Amerikas Opdagelse, Bogtrykkerkunsten og Reformationens Forgjængere. I den nyere Tid: Reformationen (Kuther), Tredive-aarskrigen, Ludvig d. XIV, Peter d. Store (Karl d. XII), Frederik d. II af Preussen (Syvaarskrigen), England og den nordamerikanske Krig, den franske Revolution og Napoleon, Julirevolutionen.

Hvad her er sagt om Behandlingen af Verdenshistorien gjelder i en endnu højere Grad om Fædrelandets Historie, der helst bør læses i Sammenhæng for sig selv alene, dog saaledes, at de sammenhængende Begivenheder i andre Lande bestandigen haves for Øje. Danmark i den ældste Tid (Hedenwald), Kristendommens Forkydelse (Ansgar), Knud d. Store, Baldemarerne, Kalmarforeningen, de oldenborgske Konger, ville her danne Fortællingens naturlige Hovedpunkter.

Den af G. Levinsen udgivne Ledetraad for den historiske Undervisning (København 1848), som i det væsentlige folger de her fremsatte Principer, vil indtil videre blive lagt til Grund for den historiske Undervisning i Skolens to nederste Klasser.

I det første Åar (nederste Klasse) vil Halvdelen af Bogen o: Pag. 1—69 kunne gennemgaaes foruden de Stykker, som indeholde Danmarks Historie indtil Kristian d. 11's Fordrivelse. I det andet Åar læses Bogen tilende med Repetition af det Hele, saa at Malet vil være naært ved

Slutningen af det toaarige Kursus, hvornæst Disciplene ville være modne til i en højere Klasse at gjenemgaae Historien efter den for Undervisningen samme steds lagte Plan.

III Klasse (3 Timer ugentlig).

Da der i de to nederste Klasser er taget fortrinsligt Hensyn til Danmarks Historie, og altsaa de vigtigste Begivenheder i denne ere behandlede og de mest fremragende Personligheder skildrede: saa ville Disciplene i denne Klasse være tilstrækkeligen forberedede til at kunne opfatte dette Landes Historie i Sammenhæng og med noget Hensyn til Landets indre Forhold. Her vil altsaa Allens mindre Haandbog kunne foredrages i det Mindste indtil Reformationen. Dog maa man vel endnu her kun noget løseligen og med Forkortninger behandle en Del af saadanne indre Forhold (f. Ex. Landboforhold, Hærvæsenet), som kun lidet tiltale Born af den for Klassen sædvanlige Alder og kun med stor Vankelighed opsattes og forstaaes af dem. Derimod maa Læreren ved det mundtlige Foredrag udvide og stræbe at oplive alle Skildringer, som mere tiltale den ungdommelige Hørelse og Fantasi, f. Ex. ved det givne Afrids af den nordiske Gudelære, ved Sagnene om Nolf Krake, Regner Ledbrok, ved Fortællingerne om Palnatoke og Gomsvæsserne, Knud den Store, Valdemarerne o. s. fr. Det vil imidlertid være aldeles nødvendigt, at man noje holder over streng Orden i Begivenhedernes Folge, ved jævnslige Gjentagelser indskærper de vigtigste Larstal og paa samme Maade indprenter dem hele Kongerækken fra Gorm den Gamle.

I det i de to første Klasser lærte Omrids af Historien vil dernæst Skildringerne af den gamle Historie være blevet foredraget udførligst. Da Disciplene i denne Klasse maae blive nogenlunde bekjendte med Hovedbegivenhederne i hele

Verdenshistorien og med de mest udmarkede Personligheder i den, saa maa en saadan Kjendskab meddeles i denne Klasse for Middelalderen og den nyere Historie, dog endnu fragmentarisk og, paa en Maade, biografisk. Hertil er Kofods fragmentariske Historie, udgivet af Thrige, en meget bringbar Bog. Dog kunde maaßke enkelte Afsnit forbigaas. Af Skildringer, som nødvendig maatte behandles, nævnes et exempluus af Begivenheder: Folkevandringen, Korstogene, Opdagelserne i det 15. Aarh., Reformationen, o.s.v.; af Personer: Carl d. Store, Muhamed, Gregor d. 7de o.s.v. Skildringer af Personer og Begivenheder ville ofte falde sammen.

I 3die Klasse bliver altsaa foredraget:

- 1) Danmarks Historie indtil Reformationen (efter Allens mindre Haandbog) og
- 2) Hovedbegivenhederne af Middelalderens og den nyere Historie (efter Kofods fragm. Historie).

IV Klasse (3 Timer ugentlig).

Her begynder Behandlingen af Historien i Sammenhæng, med den ældre Historie, efter Langbergs Bearbejdelse af Kofods Historie. Efter kort Omtale af de østerlandiske Sagn og Fragmenterne om de store Stater der, dvæle vi lidet ved Persien, som et Exempel paa en udviklet og organiseret orientalist Despotismus, og en saadans nødvendige Oplosning. Betragtning af de ældste Tiders Handelsforhold og Sofart (Gonisterne) leder os til Fremstillingen af Oldtidens største Handels-Republik Karthago, dens indre Brost, Kampe og Falb o. s. v. Hos Grækerne ville vi, under Fortællingen af de historiske Begivenheder, især dvæle ved deres Myther, Love og Statsforfatninger, som Afspejlinger af det Særegne ved de forskjellige Stammer; videre ved deres saa vidt forgrenede Kolonisationer og deres os saa vigtige Kulturs-

Litteratur- og Konst-Historie. Dette Folks Dølen og selv-voldte Alfinagt fører os til Makedonien, hvor Philip og især Alexander behandles med Udsørighed. I Tiden efter denne Sidste omtales Ptolemæernes Stat næsten kun med Hensyn til Verdens-Handelens og Kulturens Historie, ligesaa Seleukiderues og andre lignende; deres Falb, hvortil vel Spiret laa i dem selv, fremkaldes af Romerne og høre ind under díses Historie.

Italiens ældre Historie tjener som Indledning til Rom's, der i det Hele betragtes med al den i Lærebogen forefrevne Udsørighed, navnlig Partikampene og de ved dem fremkaldte Forandringer og Tilkæmpninger i Statsforfatningen, videre de ved dem i Forbindelse med Erobringskrigene og andre ydre Forhold bevirkede Omvæltninger i Formue, Tilstande, Sader, sædelige Forhold, daglig Levemaade (den ældre Simpelhed og Larvelighed — den senere Oppighed og mageløse Overdaadighed) o. s. v. Ethvert Lands Historie forudsættes et Omrids af dets ældre Geografi, efter Königsfeldt; som i det Hele ved den historiske Undervisning Disciplene stedje maa have Kortet ved Haanden og vide at finde sig til Rette paa Begivenhedernes Skueplads.

Naar vi ikke gaae længere end til Kejseriden eller i alt Falb til dettes fuldkomne Omdannelse (Diokletian og Konstantin) og forkorte en Deel af de ældre Staters Historie, mene vi, at der vel kan vindes Tid til at fortsætte Allens Historie, som blev afbrudt i 3die Klasse, og om muligt føre den ganske til vore Dage. Det er en Selvfølge, at der i denne Klasse tages Hensyn til de indre Forhold ganske i den Udbredning, som Bogen antyder.

I 4de Klasse foredrages altsaa:

- 1) Den gamle Historie efter Rosd ved Langberg, i det Mindste til de romerske Kejsere.

**2) Danmarks Historie efter Allén, fortsat fra Reformationen,
om muligt til vore Dage.**

V Klasse (3 Timer ugentlig).

Her komme vi nu til Betragtningen af Middelalderen. Fortællingen om det romerske Riges Oploessning og endelige Falld, samt hvad der ellers maatte staae tilbage af den gamle Historie fra forrige Kursus, tjener passende til Indledning til Middelalderens Historie, som vi naturligvis begynde med Folkevandringen, hvilken vi derved bedre kunne behandle i Sammenhæng, dernæst de Stater, som fremkom ved den, i hvilke Rensforfatningen opstod, og for hvem den er ejendommelig, dernæst de, hvori den strax efter uddannede sig (England og Tyskland), fremdeles de skandinaviske, de slaviske og endelig de østeuropæiske og asiatiske Stater. Til Grund lægges, i Mangel af en bedre Lærebog, Rosfods Udtog, for Danmark beholdes naturligvis Allén. Fremstillingen bliver efter Folkeslag (Ethnografi), dog saaledes, at almendelige, verdenshistoriske Begivenheder og Tilstande (Kerstogene, Hierarkiet), ligesom stilles udenfor de enkelte Landes Historie, fra hvilke dem vedkommende Begivenheder og Utrinjer uddrages og der samles om dem. Egeledes vil der idelig blive anstillet synkronistiske Sammenstillinger og Henvisninger. En af Grundene, hvorfor vi foretrække at behandle hver Hoved-Tidsalder i et Kursus for sig for at behandle nogle Staters hele Historie, er især den, at denne Fremgangsmaade betydelig letter en slig delvis Forbindelse af den synkronistiske med den ethnografiske Behandlingsmaade.

I 5te Klasse altsaa: Middelalderens Historie efter Rosfods Udtog, Danmarks efter Allens.

VI Klasse (3 Timer ugentlig).

Her foredrages den nyere Historie efter samme Lærebøger og på samme Maade, ethnografisk med idelige synkronistiske

Sammenstillinger. Da Klassen, efter denne Plan, betragtes som eetaarig, vil den nyeste Historie (fra 1789) kun kunne behandles kertere, mere summarisk; hvilket naturligvis maa stee synkronistisk med Frankrig som Udgangspunkt. Den udforsligere Behandling af Tidssrummet hinlægges til 7de Kl. En skriftlig Udarbejdelse maanedlig, maa ikke helst, som hidtil, i Forbindelse med den danske Undervisning.

I 5te og 6te Klasse repeteres, saa udforsligt som Tiden tillader det, hvad der er foredraget i den foregaaende. Det er en Selvfolge, at den historiske Behandling i de forskjellige Klasser retter sig efter Disciplenes normale Alder, og skrider frem med denne, baade med Hensyn til Behandlingsmaade og Udsprækningen af det behandlede Stof.

I 6te Klasse altsaa: Den nyere Historie efter Køfeds Udtog og Allen, i Forbindelse med Gjentagelse af de foregaaende Tidssrum. En skriftlig Udarbejdelse maanedlig.

VII Klasse (3 Timer ugentlig).

Ligesom vi aabnede eller forberedte den historiske Undervisning ved den synkronistiske Methode, og ad denne Vej indforte de Unge i den historiske Verden: saaledes mene vi, at vi, for Skolens Bedkommende, maa slutte deres Vandring gjennem den ad samme Vej. I 7de Klasse maa altsaa efter vor Mening hele det hidtil indsamlede historiske Stof gjetages, ordnes, nojere indpræntes og udvides; men det maa stee gaafte ved den synkronistiske Methode, hvormed Estrups Lærebog kunde lagges til Grund. Enkelte Perioder eller mere fremittrædende Begivenheder kunne behandles udforsligere ved Læserens mundtlige Udviklinger i Forbindelse med Henvisninger til udforsligere historiske Skrifter, med stadig Hensyn til og Omhu for Kulturens og Vidensfabernes Historie. Af de 2 Aar, dette Kursus efter Planen skulde udfylde, mene vi, at et halvt Aar maatte anvendes til nogenlunde udfor-

ligen og omhyggeligen at gjennemgaae Historien af den revolutionære Tid (fra 1789 til vore Dage). En Vanstelig-hed, vi her mede, volder Mangelen paa en passende Lærebog; men skalde den til den Tid ikke være at tilvejebringe, maa Læreren efter bedste Evne sege at supplere denne Mangel.

En eller to skriftlige Afhandlinger maatte leveres maa-nedlig.

Alt saa 7de Klasse: Hele Historien synkronistisk behandlet efter Estrup, og en fuldstændigere Udvikling af den nyere Tids.

Geografi.

I Klasse (3 Timer ugentlig.)

Her benyttes Ingerølevs lille Geografi, men kun som Vejsledning og egentlig kun for at have et Udgangspunkt og ligesom Noget at stette og holde sig til. Gjennem Lærerens mundtlige Foredrag meddeles i det Væsentlige Undervisningen, og Landkortene blive Hovedhjælpemidlerne, og gjennem dem at indpræge Elevens Indbildungskraft et nejagtigt Billede af Gjenstandene, Hovedøjemedet for denne. Først forudstilles en Forklaring af Elementar-Begreberne af den matematiske Geografi (om Jordens Figur, Bevægelse, Stilling; Solssystemet; om Polerne, Ekvator, Cirklen, Meridianer, Horizont, Længde og Brede o. s. v.), Alt oplyst især ved Kort og Globus. Desuden nogle Grundtræk af den almindelige fysiske Geografi (om Verdenshavet og dets Dele, salt og først Vand, Ebbe og Flod, Havstrømme, rindende Bande, — videre: Bjergarter, de forskellige Bjergregioner, Forholdene og Forståelsen mellem Høj- og Lavland, om Klimaet, om hvad der bestemmer dette

og foraarsager de forskellige Klimaer o. s. v.). Derpaa gaae vi over til at beskrive de fysiske Forhold (Havne og Bugter, Oceanologi, Fjordbjerger, de vigtigste Bjerger og Bjergsystemer, Fjelder og Flodsystemer) forst for Europa i Almindelighed, siden for hver enkelt Stat i denne Verdensdel. Herved bliver tillige Lejlighed til at gjøre Eleven bekjendt med de vigtigste Staeder, idet man stedse anfører de vigtigste Havne og Handelsstaeder ved ethvert Hav eller Havbugt, samt bemærker de vigtigste Staeder, som en Flod løber forbi, ligefra dens Udspring til dens Udløb, som ogsaa dem, der ligge ved dens fornemste Bisfloder. Sovrigt meddeles af den politiske Geografi kun de korte Notitier, som findes i Læres bogen. Endeligen en almindelig fysisk Oversigt over de andre Verdensdele, udførligt tages Oceanologien.

II Klasse (3 Timer ugentlig).

I denne bruges samme Bog og i det Hele samme Fremgangsmæde. Ogsaa her blive Lærerens mundtlige Foredrag og Landkortene Hovedfilderne, kun gaae vi mere i det Enkelte og behandler Alt med større Udferslighed, saavel i Laansatsningerne af den mathematiske Geografi, sem, og især, i Udviklingen af de fysiske Forhold, som nu betragtes i Sammenhæng og med Hensyn til den Indflydelse, de have paa Landets Produktivitet o. s. v. altsaa paa dets nuværende politiske Forfatning. Her forberedes altsaa Overgangen til den specielle Behandling af den politiske Geografi; men de fysiske Forhold vedblive dog endnu at være Hovedgenstanden for Behandlingen, og her afsluttes det i 1ste Klasse begyndte første geografiske Kursus, som vi kunne kalde det, rent fysiske.

III Klasse (2 Timer ugentlig).

I 3die Klasse begyndes altsaa det andet geografiske Kursus, i hvilket Ingerslevs større Læsbog lægges til Grund, dog med mange Udeladelser f. Ex. af de fleste Anmærkninger og alle

Stæder, der ere trykte med mindre Stil. — Vi begynde ogsaa dette Kursus med en, her noget udforligere og mere detaljeret Oversigt over Grundtrækene af den mathematiske Geografi, naturligvis dog blot som Launesætninger, uden Anvendelse af Mathematiken. Hovedpunkterne af den fysiske Geografi efter Lærebogens Fremstilling gjøres nu til Gjenstand for en udforligere Udvikling, der især maa gaae ud paa, at gjøre Naturfænomenerne og deres Marsager og Virkninger saa anstuelige og fattelige som muligt, samtidig med Forklaringen med oplysende og bewisende Exemplarer. Ved Behandlingen af de enkelte Staters Beskrivelse blive de fysiske Forhold vel endnu stedse Hovedsagen, dog tages der nu stærkt Hensyn til de politiske og historiske, om end ikke i den Udstrekning, som Lærebogen angiver; især paawiseh heres Forbindelse og Forhold til de fysiske, hvorledes høje ere betingede og fremkaldte ved disse; i det Hele oplyses, saavært muligt, Verelvirkningen mellem de naturlige Forhold og de menneskelige Indretninger. I denne Klasse ville vi paa denne Maade, foruden Behandlingen af den almindelige mathematiske og fysiske Indledning, formentlig kunne gennemgaa Europa indtil Italien.

IV Klasse (2 Timer ugentlig).

I 4de Klasse fortsættes paa samme Maade, dog saaledes at flere Anmærkninger medtages og i Europa de fleste Stæder. I de andre Verdensdele tillæde vi os betydelige Fortællinger, og kunne vi her vistnok fuldende dette andet geografiske Kursus, som vi ville kalde det fysisk-statistiske. Da i denne Klasse Eleverne maa antages at være blevet noget bekjendte med nogle af Oldtidens Skribenter, er det vistnok nødvendigt, at der ved de Lande, sem varer kendte i Oldtiden, og, saa at sige, høre til denne, et Udtog af den

gamle Geografi foredrages i Forbindelse med Nutidens. Herved lægges Königsfeldts Udtog til Grund.

V Klasse (1 Time ugentlig). **VI Klasse** (1 Time ugentlig).

I 5te og 6te Klasse foredragrs det tredie og sidste geografiske Kursus. Her gjentages efter Ingerslevs større Lærebog (i 5te Klasse Europa, i 6te Klasse de øvrige Verdensdele), men nu fuldstændigt, saavel hvad den politiske, som den fysiske Geografi angaaer. Da Disciplene nu baade ere mere udviklede i aandig Henseende og have indsamlet en større Masse Kundskaber, ogsaa fra Naturhistorien, saa kan her meddeles dem en klarere og fuldstændigere Oversigt, navnlig over den fysiske Geografi, og en mere levende Anstuelse af disse Forholds Indvirkning paa Menneskets Udvikling, samt af Kulturens Herredomme over dem. Her tages ogsaa særdeles Hensyn til de historiske Forhold. Her vises, f. Ex. hvorledes og til hvilke Tider en Stats forskjellige Dele ere blevne samlede med det Hele, o. s. v. De europæiske Staters nyere Historie maa behandles som Indledning til og til Oplysning af deres nuværende Statsforfatning. Ogsaa Kolonierne, især de Stater udenfor Europa, der have været Kolonier, kræve en kortere eller længere historisk Indledning og Bearbejdelse. Dette sidste Kursus bliver altsaa fortrinlig fysisk-historisk.

Negning og Arithmetik.

I. Negning.

I Klasse (4 Timer ugentlig).

De 4 Species med hele og benævnte Tal. Her tilsigtes især Talsførighed saavidt muligt. Hovedregning med hele og benævnte Tal.

II Kлasse (4 Timer ugentlig).

I 2den Klasse maa Brok være gjennemgaaet og lært, saa at Discipelen uden Vanskelighed kan anvende Brokreglerne. Hovedregning med Brok.

III Kлasse (3 Timer ugentlig).

I 3die Klasse gjennemgaes Regula detri i hele Tal og Brok, sammensat Regula detri, omvendt og omvendt sammensat Regula detri, den reelle Regel, Procentregning, Selbstabsregning. Minimum er Regula detri i hele Tal og Brok, saasom der altid vil findes Lejlighed senere under Arithmetiken at gjennemgaae de mere sammenfattede Regningsarter og bestyrke Discipelen deri ved forskellige Øvelser. Hevedsagen er, at Discipelen ved Udgangen af denne Klasse besidder en tilstrækkelig Talfærdighed til at kunne begynde de mathematiske Discipliner. Regningsreglerne gjores saavidt muligt fattelige for Discipelen, saa at han ikke anvender dem rent mekanisk; navnlig frembyder Hovedregning god Lejlighed til at forklare Reglerne, og den maa dersorerves flittig i alle tre Kлasser.

II. Arithmetik.

IV Kлasse (2 Timer ugentlig).

Tal. Sum og Differents. Positive og negative Størrelser. Produkt. Quotient. Brok. Proportioner. Decimalsbrok. Her benyttes Steens elementære Arithmetik som en Indledning til den rene Mathematik, i hvilken den almadelige algebraiske Fremstilling gives.

V Kлasse (2 Timer ugentlig).

Regningsarterne med Tallene, betragtede i deres største Almindelighed (dog tages Nodteorien endnu ikke med). Almindelig Behandling af negative Størrelser. Bogstavreg-

ning. Bogstavbrok. Forkortet Multiplication og Division med Decimalbrel. Broks Forvandling til Decimalbrok og omvendt. Periodisk Decimalbrok. Betingelser for Tals Delelighed med 2, 5, 4, 8, 3, 9, 11. Udvidelse af Begrebet Potens: Potenserponenten 0 og negative Exponenter. Polynomers Oplosning i Faktorer. Ligninger med 1 og flere Ubekendte. Opgaver at lese ved Ligninger. Almindelig Proportionstheori. Bergs Arithmetik benyttes tildeels, for saavidt Fremstillingen ikke afviger fra det elementære Grundlag, der er givet i Steens Indledning.

VII Klasse (2 Timer ugentlig).

Rodtheori. Regning med Rodstørrelser. Brøkerponenter. Quadrat- og Kubikrods Uddragning. Ligninger af 2den Grad. Hele Arithmetiken repeteres. Skriftlige Øvelser. Bergs Arithmetik.

VIII Klasse (1 a 2 Timer ugentlig).

Af Arithmetik gjennemgaaes i det første Åar: Ophævelse af den dobbelte Irrationalitet. Fuldstændigere Udvitling af Læren om Prættallene og om Tals Delelighed. Kjædebref. Ubestemte Ligninger af 1ste Grad. Exponentielle Ligninger og Logarithmer. Differentsrækker. Quotientrækker. Sammensat Rentesregning. Arrangementer. Permutationer og Combinationer. Binomialformlen for en heel og positiv Exponent. Andet Åar anvendes til Repetition af hele Arithmetiken. (1 Time ugentlig).

Geometriske Discipliner:

Plangeometri, Plantrigonometri og Stereometri.

IV Klasse (2 Timer ugentlig).

Indledning til Plangeometrien. Numstørrelser. Ret Linie. Plan. Winkler. Rette Linier, der stjære hinanden i

et Punkt. Cirklen. Parallelser. Netslinede Figurer. Deres Vinkler, Sider og Diagonaler. Sider og Vinkler i en Treskant. Nette Liniers Størrelse, afhængig af deres gensejelige Stilling.

V Klasse (2 Timer ugentlig).

Nette Liniers Stilling imod Cirkelen. Vinkler ved Cirklen. Nette Liniers Størrelse, afhængig af deres Stilling imod en Cirkellinie. To Cirklers gensejelige Stilling. Treskanters Kongruens. Fjærkanter med parallele Sider. Netslinede Figurers Eigestørhed uden Kongruens. Figurer, der ere indskrevne i eller omfattende om en Cirkel. Regelmæssige Mangekanter. Opgaver. Geometrien repeteres forfra.

VI Klasse (2 Timer ugentlig).

Rumstørrelsers Maaling. Propotionalitet. Lignedannede Figurer. Rumstørrelsers numeriske Afhængighed af hverandre. Cirkelberegningen. De øvrige Opgaver. Hele Geometrien repeteres. Skriftlige Opgaver een Gang ugentlig.

Oppermanns Geometri benyttes med enkelte Modifikationer og adskillige Forbigaaelser.

VII Klasse (2 a 3 Timer ugentlig).

Første Åar Stereometri og den elementære Theori af de trigonometriske Linier.

I andet Åar fuldføres Plantrigonometrien samt gennemgaaes Begyndelsesgrundene i den mathematiske Geografi. Desuden Repetition af den elementære Geometri, Stereometrien og Trigonometrien. (3 Timer ugentlig).

Da den 7de Klasse hvert Åar faaer ny Tilgang, maa det toaarige mathematiske Kursus nedvendig dele sig i to etaarige med forskilte Partier for det første og for det andet Åar, som ovenstaende Plan viser, hvilket gjor det

meget onskeligt, at hvært Parti faar sine særskilte Timer, da man ellers har den samme Uimpe med to Partier i een Klasse.

Naturhistorie.

I Klasse (3 Timer ugentlig).

Pattedyrene og Fuglene efter Stroms Lærebog som en Indledning til den mere videnskabelige Behandling.

II Klasse (2 Timer ugentlig).

Pattedyr og Fugle.

III Klasse (2 Timer ugentlig).

En kort Beskrivelse over det menneskelige Legeme. Krybdyr og Fiske. Pattedyr og Fugle repeteres, saa at Beenddyrene afsluttes i denne Klasse.

IV Klasse (2 Timer ugentlig).

De beenløse Dyr. Indledning til Planteriget.

V Klasse (2 Timer ugentlig).

Hele Planteriget.

VI Klasse (2 Timer ugentlig).

En kort Oversigt over Mineralogien. Hele Naturhistorien repeteres.

Fra 2den til 6te Klasse benyttes Drejers & Bramsens Lærebog i Naturhistorien.

En Sammenligning af nærværende Undervisningsplan med de i den provisoriske Plan udtalte Ideer vil vise, at den her udfastede Plan i Principet slutter sig strængt til den provvisoriske, hvis Hovedforskjel fra den tidligere gjeldende Skoleauordning bestaaer i de gamle Sprogs sildigere Indtræden i Undervisningsfagenes Række tilligmed Naturviden-

skabernes Optagelse i Skolen. Men det har ikke været muligt, naar de forestrevne Maal af Kunstdskaber med Sikkerhed skulle naaes, i alle Klasser at nedbringe det ugentlige Tineantal til det Maximum af 36 Timer, som i den provisoriske Plan er fastsat som usfravigeligt. Dog troe vi, at det under een Betingelse kan lade sig gjøre, nemlig naar de i den provisoriske Plan opstillede farvelige Betingelser for Optagelse i Skolens nederste Klasse udvides paa en med Hensyn til Zaarsalderen passende Maade, idet der f. Ex. i Religion kunde fordres at være lart Luthers lille Catechismus og en kort Bibelhistorie, et Omrids af Geografiens, Oplæsning og Oversættelse af en let tysk Bog. Paa denne Betingelse kunde Religionstimerne i 4de og 5te Klasse nedskrives fra 3 til 2 om Ugen, og Geografiens i 4de Klasse nojes med 1 Tine ugentlig. Dette er angivet ved en * paa højsjede Oversigtsliste. Ligeledes have vi fastholdt det i Motiverne til den pr. Pl. S. 732 uttalte Princip saavids muligt at afslutte enkelte Discipliner, ferend nye indtræde: saaledes formene vi, at det er rigtigt, først at lade Hebraïsten, som tilmed herrester skal være et frit Xeresfag og derfor ogsaa af os er sat extra lineam, indtræde i den 7de toaarige Klasse, efterat et Par af Sprogene ere affsluttede i 6te; iligemaade, at Naturlæren forbeholdes for 7de Klasse og da tildeles et ikke for ringe Tineantal, efterat et Par af Videnskaberne ere affsluttede i den foregaaende Klasse. Paa denne Maade undgaaes det uheldige Sammenstød af alle Disciplinerne i 6te Klasse, hvor der ellers vilde være nogle Fag at affluite med tilhorende Repetitioner, andre at stræbe videre frem i, og ganske nye at paabegynde.

Oversigtsliste til foranstaende Plan.

Fagene.	I	II	III	IV	V	VI	VII 2 ^{da} : rig.	Fagenes ugentl. Timer.
Religion	3	3	3	*3	*3	3	1	19
Dansk	6	5	3	2	2	2	3	23
Lyst	5	4	2	2	2	2	=	17
Franse	=	5	4	2	3	3	=	17
Latin	=	=	9	9	9	9	10	46
Greks	=	=	=	6	6	5	6	23
Historie	2	3	3	3	3	3	3	20
Geografi	3	3	2	*2	1	1	=	12
Mathematiske Discipliner	4	4	3	4	4	4	4	27
Naturlære	=	=	=	=	=	=	4	4
Naturhistorie	3	2	2	2	2	2	=	13
Kalligrafi	4	3	2	1	=	=	=	10
Tegning	2	2	1	=	=	=	=	5
Sang	2	2	2	2	2	2	1	3
Klassernes ugentl. Timer	34	36	36	38	37	36	32	
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	1	4
Hebraisk (frit Læresag)	=	=	=	=	=	=	3	3

Ugentlige Timer for hele Skolen 246

Efterretninger
om
Ribe Kathedralskole
for
Skoleaaret 1848—49,
ved
C. G. A. Bendtsen,
Rektor.

Charakterer,

tildelede de fra Ribe Kathedralskole dimitterede Kandidater ved Examen artium i Naret 1848.

Kandidaternes Navne.	Udarbejdelse i Moderåret	Latin.	Rationell Stil.	Hebreiskt.	Religion.	Geograff.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Franst.	Zyndf.	Hoved- Charakter.
1. Laurberg, L. .	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laudabilis.
2. Pontoppidan, G. J.	H. ill.	N. C.	H. ill.	Laud.	Laud.	H. ill.	L.p.c.	H. ill.	N. C.	H. ill.	Laud.	Haud ill.
I følge Tentamen i Ribe Kathedralskole :												
Bertelsen, J. C. C.	Laud.	H. ill.	N. C.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Haud ill.

Af Skolens Dimisser for ifjor ere To iaar blevne udmærkede til anden Examen, hver med 6 Laud. p. c.
og 3 Laud., nemlig C. J. G. B. Juul og L. O. Rjær.

I. Om Underviisningen og Fagfordelingen imellem Lærerne.

Bed Begyndelsen af det nye Skoleaar i September 1848 opnaaede Skolen det Gode at have sex selvstændige Klasser, af hvilke dog den 5te endnu i dette Aar har haft den Ulempe at bestaae af 2 forskjellige Partier, men dette ophører for Fremtiden. Ogsaa er ved samme Tid den Forandring i Underviisningens Anordning indtraadt, at Latinen først begynder i 3de og Græsken i 4de Klasse. I 5te Klasse har iaar ikke været læst Hebraisk, hvorimod Naturhistorien har faaet en Time til; i det Hele taget er der med Disciplene af ældste Parti i 5te Klasse arbejdet saaledes, at de, efterat have været 1 Aar i 6te Klasse, ville kunne underkaste sig den første Deel af Afgangsexamen i Aaret 1850, men dette vil naturligvis beroe paa Ministeriets nærmere Bestemmelser. Haar er ogsaa indført geometrisk Legning i de 3 nederste Klasser.

Samtlige Underviisningsfag have i det nu snart forløbne Skoleaar været fordelede mellem Lærerne paa følgende Maade:

Nektor Bendesen: Latin i VI og V Klasse	20	Timer.
Overlærer Riis: Græst i VI—IV Klasse samt Danst og Lyst i nederste Klasse	24	T.
Adjunkt Adler: Historie i VI—III Klasse og Geografi i hele Skolen	25	T.
Adjunkt Thorup: Religion i VI—IV Klasse, Hebraisk i VI Klasse, Historie i II—I Klasse, Kalligrafi i IV—I Klasse	25	T.
Adjunkt Jacobi: Frans i VI—II Klasse, Danst i V—IV og Regning i II—I Klasse	25	T.
Gamme: Gymnastik i alle Klasser	4	T.
Adjunkt Salto: Mathematik i VI—III Klasse og Naturhistorie i V—I Klasse	26	T.
Adjunkt Eeth: Danst Sprog og Litteratur i overste Klasse, Lyst i de 2 overste Klasser, Lydsk og Danst i II Klasse, Religion i de 3 nederste Klasser	25	T.
Adjunkt Rinch: Latin og Lyst i IV—III Klasse, Danst i III Klasse	25	T.
Organist Hansen: Sang i alle Klasser	2	T.
Snedkermester Knudsen: Geometrisk Legning i III—I Klasse	3	T.
<hr/>		204 Timer.

Hvormange ugentlige Timer der iaaer har været tildeest hvert enkelt Fag i de forskjellige Klasser, viser efterstaende Schema:

Fagene:	I Kl.	II Kl.	III Kl.	IV Kl.	V Kl.	VI Kl.	Summa.
Religion . . .	3	3	3	3	3	3	18
Danst . . .	6	5	3	2	2	3	21
Lyst . . .	5	4	2	2	2	2	17
Frans . . .	=	5	4	2	3	3	17

Sagene:	I Kl.	II Kl.	III Kl.	IV Kl.	V Kl.	VI Kl.	Summa.
Latin . . . = =	9	9	10	10			38
Grafsk . . . = =	4	4	5				13
Hebraisk . . . = =			2				2
Historie . . . 2 3 3 3 3 3							17
Geografsk . . . 3 2 2 2 2 2							13
Aritmetik . . . 4 ~ 4 3 2 2 2							13
Geometri . . . = = 2 2 2 2							6
Naturhistorie . . . 3 2 2 2 2 =							11
Kalligrafsk . . . 4 ~ 4 3 2 = =							9
Geom. Legning . . . 2 ~ 2 1 = = =							3
Sang . . . 2 2 2 2 2 1							2
Gymnastik . . . 2 2 2 2 2 2							4
	36	38	39	39	39	40	204

I praktisk Regning, Kalligrafsk og Legning har de 2 nederste Klasser iaar været kombinerede. Til Sang samles alle Klasser 1 Gang om Ugen, og de 5 nederste Klasser desuden 1 Gang førstkift. Svemmeøvelser har der ikke været mange af iaar paa Grund af det kolde og fugtige Veirlig.

Da endel af Lærerne have facet Gage tilleg fra Nytaar 1849 af, saa tilføjes her følgende Oversigt:

Nektor Bendtsen — foruden Embedsbolig	1,400 Rbd.
Overlærer Riis — foruden Fribolig paa Skolen	1,000 —
Adjunkt Adler	900 —
Samme som Assistent ved Bibliotheket . . .	32 —
Adjunkt Thorup — foruden Hunslejegodtgjørelse af 32 Rbd.	700 —
Adjunkt Jacobi — foruden Hunslejegodtgjørelse af 32 Rbd.	600 —
	4*

Examen sem Gymnastiklærer	100 Rbd.
Adjunkt Salto — foruden Hæublejegodtgjørelse af 32 Rbd.	500 —
Adjunkt Leth	500 —
Adjunkt Rinch	400 —

Adjunkt Salto, som har 26 ugentlige Timer, har for de 2 af disse Extratimebetaling a 2 Rbmk.; samme Betaling nyder ogsaa Synges og Tegnelæreren for hver af dem given Time.

2. Disciplene.

Bed den offentlige Examen i Juli 1848 var Discipels antallet 40; af disse dimitteredes til Universitetet 2, L. Laurberg og S. J. Pontoppidan, hvis Charakterer til Examen artium ere anførte ovenfor S. 48; S. P. Forum var fort for Examen udmeldt med Bestemmelse at anbringes ved Handelen. Bed det nye Skoleaars Begyndelse d. 1. September 1848 optoges følgende 8 nye Disciple: 1, J. T. V. A. Bloch (IV Kl.) — udgik igjen efter 4 Maaneders Forlob, da det viste sig, at han var usikket til at studere; 2, Fr. V. Wiberg (III Kl.); 3, S. G. A. Stampe (III Kl.); 4, S. Ballin (II Kl.); 5, P. A. L. Bragh (II Kl.); 6, W. Lindhardt (I Kl.); 7, C. C. U. Bragh (I Kl.); 8, P. Paulsen (I Kl.). En funde ikke optages, da han ikke endnu havde den tilborlige Modenhed; det Samme var tilfældet med en senere Anmeldt. I Årets Lob ere udmeldte: R. P. Lind, for at anbringes ved Landsvæsenet og T. T. Friis med Bestemmelse at sættes i Kjøbmandslære. Antallet paa Skolens nuværende Disciple er saaledes 43, hvilke ere fordelede i Klasserne paa følgende Maade:

VI Klasse.

- 1, Kleisdorff, Lesor, en Son af Kjebmand Kleisdorff i Ribe.
- 2, Meier, Hans Hansen Andersen, en Son af Skolelærer Anders Hansen i Urnum.
- 3, Aagaard, Jacob, en Son af Bagermester Aagaard i Ribe.
- 4, Daugaard, Petrus Janus Kruse, en Son af Stiftsprovst Daugaard i Ribe.
- 5, Heilberg, Henning Frederik, en Son af Pastor Heilberg til Uldrup i Sundeved.
- 6, Jørgensen, Jørgen, en Son af Skolelærer Jørgensen i Ribe.
- 7, Esemann, Vilhelm August, en Son af Pastor Esemann i Bryndum.
- 8, Holst, Thomas Martinus, en Son af afdøde Sognepræst for Nørbaek, Pastor Holst.
- 9, Bertelsen, Edvard Thomas Gottlob, en Son af Amtsforvalter, Kammeraad Bertelsen i Ribe.

V Klasse.

- 1, Hviid, Christian Alexander, en Son af Toldbetjent Hviid i Ribe.
- 2, Borchsenius, Johannes, en Son af afdøde Sognepræst for Henné, Pastor Borchsenius.
- 3, Smith, Ole Worm, en Son af Birkedommer Smith paa Fano.
- 4, Friis, Gabriel Michael, en Son af Pastor Friis i Brøns.
- 5, Hansen, Sophus Vilhelm, en Son af Kniplingshandler Hansen i Møgeltønder.
- 6, Faber, Peter Heinrich, en Son af afdøde Apotheker Faber i Holstebro.

- 7, Tvede, Levin LevinSEN, en Son af Hospitalssorstander, Prokurator Tvede i Ribe.
- 8, Gad, Carl August, en Son af Provst Gad i Holstebro.

IV Klasse.

- 1, Ramsing, Werner Casper, en Son af Pastor Ramsing, Sognepræst til Darum og Bramminge.
- 2, Andersen, Bartholomæus Elieser Joachim, en Son af Stiftskasserer Andersen i Ribe.
- 3, Heilberg, Peter Bern, en Broder til Nr. 5 i VI Klasse.
- 4, Koch, Carl Bendix, en Son af Pastor Koch i Allerup.
- 5, Lind, Hans Ollgaard, en Son af Proprietair Lind til Ulfund ved Lemvig.
- 6, Bertelsen, Ludvig Carl Frederik, en Broder til Nr. 9 i VI Klasse.
- 7, Müller, Christian Theodor, en Son af Kjøbmand H. J. Müller i Ribe.

III Klasse.

- 1, Diderichsen, Thorvald Julius, en Son af Toldinspektør Diderichsen i Holstebro.
- 2, Bjerrum, Peter Janniksen, en Son af Gaardejer J. Petersen i Skærbæk.
- 3, Lindeloff, Georg Christian Peter, en Son af Forpagter Lindeloff i Hygum.
- 4, Stampe, Hans Gram August, en Son af Pastor Stampe, Sognepræst til Nørre Nebel.
- 5, Bær, Konrad Karl, en Son af Stiftssysselskus Bær i Ribe.
- 6, Tolstrup, Karl Theodor, en Son af afdeude Sognepræst for Brørup og Lindknud, Pastor Tolstrup.

- 7, Gottlieb, Albert Andreas Henrik Christian, en Son af Pastor Gottlieb, Sognepræst til Hvidding.
- 8, Gad, Hans Schulz, en Broder til Nr. 8 i V Klasse.
- 9, Bendtsen, Bendt, en Son af Skolens Rektor.
- 10, Wiberg, Frederik Vilhelm, en Son af Pastor Wiberg, Sognepræst til Ravnso.

II Klasse.

- 1, Kleisdorff, Gilbert Motié, en Broder til Nr. 1 i VI Klasse.
- 2, Ballin, Siegfried, en Son af Kjøbmand Ballin i Ribe.
- 3, Bragh, Peter Anthon Lyder, en Son af Pastor Bragh til Linstrup.
- 4, Boesfoed, Daniel, en Son af Proprietair, Kammeraad Boesfoed til Tinggaard.
- 5, Bjer, Cæsius Louis, en Broder til Nr. 5 i III Klasse.
- 6, Bertelsen, Harald Viggo Julius, en Broder til Nr. 9 i VI Klasse.

I Klasse.

- 1, Paulsen, Paul, en Son af Skräddermester Paulsen i Ribe.
 - 2, Bragh, Caspar Christian Ulrich, en Broder til Nr. 3 i II Klasse.
 - 3, Lindhardt, William, en Son af Pastor Lindhardt, Sognepræst til Nørrefardrup.
-

3. De i Skoleaaret gjennemgaaede Pensar.

R e l i g i o n .

VI Kl. Matthæi Evangelium i Grundsproget forfra indtil det 19de Kapitel; en fort exegetisk Bejledning ble-

ven Disciplene disteret. Herslebs Bibelhistorie fra Rigets Deling indtil Apostlenes Historie. Krog-Meiers Lærebog fra Pligtlæren til Læren om Kirken. Hver Maaned er en Op-gave i Religion blevet skriftlig besvaret.

I. Kleisdorff, af den mosaiske Tro, har i en ugentlig Time dels læst det gamle Testamente Bibelhistorie i Forbindelse med de Øvrige i Klassen dels særskilt gjennemgaaet et Afsnit af Bauers hebraiske Oldsager.

V Kl. Behrs Ledetraad forfra indtil Læren om Menskelets moralste Ufuldkommehed (§ 109). Herslebs Bibelhistorie fra Doumerne indtil 4de Periode i Jesu Liv. I den danske Bibeloversættelse er Matthæi Evangelium Kap. 1—18 incl. gjennemgaaet som Bibellæsning.

IV Kl. Liscos Katekismus i den kirkelige Lære forfra indtil den anden Troesartikel. Samme Forfatters „kirkelig apostoliske Troesbekjendelse“ er benyttet ved Siden af som Lærebog. Herslebs Bibelhistorie fra Rigets Deling indtil 4de Periode i Jesu Liv. Af P. Hjorts Psalmsamling ere følgende Psalmer lært udenad: No. 2, 19, 22, 23, 39, 43, 55, 59, 88 og 153.

III Kl. Hele Balles Lærebog, dog med Undtagelse af det Meste af 6te Kap. Luthers Katekismus: alle fem Parter. Herslebs større Bibelhistorie forfra til Pag. 92 (det jødiske Rigets Deling); desuden er Matthæi Evang. gjennemgaaet. Af Hjorts Samling ere 13 Psalmer lært udenad (38, 55, 139, 147, 171, 176, 193, 195, 201, 202, 297, 345 og 376.)

II Kl. De tre første Kapitler af Balles Lærebog; i Katekismus Buddene og de to første Troesartikler. Daugaards og Stockholms Bibelhistorie er læst helt igjennem; til Bibellæsning have historiske Stykker af det gamle Testamente været valgte. 12 Psalmer af Hjorts Samling (2

14, 22, 24, 25, 57, 146, 171, 176, 192, 195, 201).

I Kl. Af Luthers Katekismus de tre første Parter, der ved udvalgte Skriftsteder ere bragte i Forbindelse med hinanden. Daugaards og Stockholms Bibelhistorie forfra — Pag. 144; Bibellesning af samme Indhold som i anden Klasse. 20 Psalmer af Endv. Chr. Müllers Samling (1—8 incl., 12, 15, 16, 17, 19—22 incl., 28, 30, 31, 33.

D a n s t.

VI Kl. Thortsens Litteraturhistorie fra Pag 68 til Enden; karakteristiske Præfetykker af Forfatterne ere stadig meddelte, ligesom der ogsaa er lagt an paa at gjøre Disciplene bekjendte med den nyeste Litteratur. Øvelser i mundtligt Foredrag to Gange maanedlig for hvert af de to Parter, hvori Klassen til dette Øjemed har været delt; Valget af Emne har som øftest været overladt Disciplene selv. Engang imellem er et Digt lært udenad til Recitation. En skriftlig Udarbejdelse om Ugen af afværlende religiøst, historisk og almindeligt Indhold.

V Kl. Af Borgens Vejledning til Udarbejdelse i Mordersmalet har Klassen gjennemgaet d. 22de, 23de og 24de Lektion (om den gode Stils Egenskaber, Troper og Figurer), praktisk indevede under Læsningen. Disciplene ere blevne gjorte bekjendte med de vigtigste Regler for dansk Prosædik og Rhythmik, samt med Hoveddigarterne. Af den nordiske Mythelegi er der givet en Udsigt over Kilderne, samt Mytherne om Verdensbygningen, Åserne og Alsynerne, Kæmperne, Naturaanderne og Skjæbnens Magter; i Forbindelse hermed er læst: „Dehenschlagers“ „Nordens Guder“ indtil „Thors Fisseri“. 5 Digte ere udenadlært til Øvelse i Recitation. Af de 2 ugentlige Timer er den ene anvendt deels til skriftlige Øvelser efter Borgens Vejledning, hvortil især er benyttet: 12de, 13de, 14de og 15de Lektion, deels til Rettelse

af de hjemmeskrevne Stile, for nederste Parti af fortællende og beskrivende Indhold, for overste Parti Opgaver af forskelligt Indhold, hvortil Dispositionen altid først er blevet særskilt udarbejdet, deels med, deels uden forudgaaende Bejledning.

IV Kl. Holst's prosaistiske Læsebog er benyttet til Opsætning samt til Analyse og andre sproglige Øvelser; af den poetiske Læsebog ere nogle vænkeligere Digte læste saaledes, at Disciplene ere blevne vejledede til Opsattelse og Forklaring af de poetiske Udtryk og Vendinger. Nogle af de vigtigste Regler for dansk Prosodik og Rhythmik ere meddelte Disciplene. 4 Digte ere udenadlært til Recitation. Bojesens Grammatik er repeteret. Den ene af de tvende ugentlige Timer er anvendt deels til Nettelse af de hjemmeskrevne Stile, hvilke have været af fortællende Indhold (Udvidede og fortsatte Fortællinger, samt Fabler og Brevstil), deels til skriftlige Øvelser især efter 12te og 13de Lektion af Borgens Bejledning.

III Kl. Holst's prosaistiske Læsebog Side 166—254. Nogle Stykker ere oversprungne. Bojesens Grammatik er gjennemgaaet. 5 Digte ere lært udenad: Hundemordet, Zinclar's Bise, mit Stueuhr, Menneskets Engle, Matrosen.

II Kl. Funch-Regind-Warburgs Læsebog; af Digte-ne bag i Bogen ere fem lært udenad (4, 43, 48, 52, 53). Det mundtlige Foredrag eves bestandig ved en sammenhængende Gjengivelse af det Læste. Bojesens Sproglære med endel Forbigaaelser; Reglerne ere indevede ved Analyse i Læsebogen. Til Stiløvelser (2—3 Gange ugentlig) er foruden Diktat anvendt Oversattelse af tidligere læste tydste Stykker, Gjengivelse af en Fortælling, Dannelse af Exemplar til Grammatiken; ogsaa ere nogle Stykker af Borgens Bejledning benyttede.

I Kl. Af Funch-Reginde-Warburgs Læsebog er læst til Pag. 223. Pensumet er hver Gang gjenskrevet af Disciplene, og et foresat Stykke analyseret. Af Digtene bag i Bogen er læst udenad til XXIII incl. Af Bojesens Grammatik ere Hovedreglerne og nogle ganske fåa Nummeringer gjentagne Gange læste og anvendte ved Analysen. Ved sidste Repetition er dansk og tysk Grammatik læst i samme Timer, saaledes at de tilsvarende Afsnit i begge Grammatikker paa engang gjennemrevideredes. 2 Timer ere anvendte til Diktat; 1 deels til at delinere Nominer og Verber i Danskt og Tysk og til at danne Exempler til andre Dele af Grammatiken, deels til en simpel mundtlig Udvikling af Ordsprog eller til andre Øvelser, som skulle vække Disciplenes Selvtænkning. I Slutningen af Året er enkelte Gange nedskreven en flere Gange forelæst Fabel, eller oversat et lille Stykke fra Tysk.

T y k.

VI Kl. Goethes Hermann und Dorothea; som extemporal Læsning Hjorts Læsebogs prosaiske Del Pag. 312—358 og 571—Enden. Formlæren er repeteret efter Hjorts sterre Grammatik; en fortsattet Ordfejningsslære er meddeelt, lempet efter Mladvigs latinste. Til mundtlig og skriftlig Stil (1 em Ugen) ere Lorenzens Stilevelser anvendte fra Pag. 48—104; af og til er en Extemporalstil skrevet paa Skolen, og et Par Gange har det været forsøgt at lade Disciplene besvare en let Opgave paa Tysk.

V Kl. Hjorts Læsebogs prosaiske Del Pag. 122—272; Disciplene ere blevne øvede i mundtlig at gjengive det Læste paa Tysk. I Hjorts sterre Grammatik er Formlæren repeteret. Lorenzens Stilevelser, Pag. 48—86 (1 mundtlig og 1 skriftlig Stil om Ugen).

IV Kl. Hjorts Læsebog, S. 53—112 og 122—127.

Hele Grammatiken efter Hjorts mindre Grammatik undtagen Reglerne om Substantivernes Kjen, som ere læste efter sammes større Grammatik. Stile efter de 15 første Stykker af Lorenzens Stileøvelser; de fra sidste Halvaar ere repeterede.

III Kl. Hjorts Læsebeg, S. 60—107. Hjorts mindre Grammatik. Stile efter Wolles Materialier forfra til S. 41; de fra sidste Halvaar ere repeterede.

II Kl. Rüses større Læsebeg fra Pag. 57—140. Hjorts mindre Grammatik repeteret. Wolles Materialier (skriftlig og mundtlig) forfra til Pag. 49 med enkelte Forbigaaelser. Et Diktat hver Uge.

I Kl. I Rüses mindre Læsebeg er læst fra Pag. 69 til Pag. 153. Hvergang er et Stykke føresat til Analyse. Efter Oversættelsen ere Glosser memorerede, og forte Sætninger retroverterede. Eftersom Disciplene rykkede frem i Grammatiken, ere til det Stykke, som var føresat til Analyse, Substantiverne nedskrevne i Nom. og Gen. Sing. og Nom. Plur., og Verberne i Præs., Impf., Præt. Part i dertil indrettede Boger. I Hjorts lille Grammatik ere Hovedreglerne læste gjentagne Gange; af Verberne i anden Konjugation et Exempel paa hver Slægt. 1 Time ugentlig er anvendt til Diktat af et forhen læst Stykke.

Fransk.

VI Kl. I Borrings Etudes littéraires, er læst fra S. 133—186 og fra S. 239—359; Borrings Grammatik er gennemgaaet forfra til Præpositionerne (S. 157), samt fra 167 til Enden (om Ordsølgen), og efter Abrahams's Grammatik: Ord-dannelsesstæren. I Borrings Stileøvelse har det ældste Parti (Bleisdorff og Jørgensen) læst fra Nr. 75 til 99, det andet Parti (Grilberg og Holst) fra Nr. 33 til 69, og de Øvrige i Klassen fra Nr. 1 til Nr. 41 (alle 3 Partier de ulige

Nummere). De lige Nummere ere, verelviis med sammenhængende Opgaver, benyttede til Stile. Den ene af de 3 ugentlige Timer er anvendt deels til at rette Stilene, deels til Examination af det Pensum, som i Ugens Løb er læst paa egen Haand af Disciplene.

V Kl. A. Borrings Etudes littéraires, er læst fra S. 105 til 167, fra S. 173 til 197 og fra S. 217 til 265; Abrahams's Grammatik er gjennemgaaet forfra til 2det Afsnit i Syntaxen; i Ingerslevs Stilevelse er læst fra Nr. XXI til Enden. B. Borrings Læsebog for Mellemklasserne fra S. 121 til 219; Ingerslevs Materialier fra Nr. IX til XX; Abrahams's Grammatik forfra til S. 114. Begge Partier have læst de 3 første Bøger af Telemaque. Den ene af de 3 ugentlige Timer, som benyttedes til at examinere i Ingerslevs Materialier, anvendtes tillige til skriftlige Øvelser, som i Almindelighed begyndtes paa Skolen og fuldfortes hjemme.

IV Kl. I Borrings Læsebog for Mellemklasser er læst fra S. 37 til 90 og fra S. 128 til 137. Abrahams's Grammatik er gjennemgaaet forfra til uregelrette Verber af 3die Konjugation. I Ingerslevs Materialier er læst fra Nr. III til XIII. Af og til skriftlige Øvelser.

III Kl. Borrings Læsebog er læst forfra til S. 43 og fra S. 27—64. Abrahams's Grammatik er gjennemgaaet fra Begyndelsen til de uregelrette Verber. Ved Kjønsreglerne ere Undtagelserne medtagne indtil § 61, om det stumme e, hvorimod denne § ligesom ogsaa §§ 63, 72, 86 og 87 samt Undtagelserne fra Neglerne for Kjøns- og Talbojningent tilligemed § 121 ere forbigaade. Af Ingerslevs Materialier er læst fra Nr. XIII til XXI. Af Læsebogen ere nogle Stykker udenadslæerte.

II Kl. I Borrings: Manuel de langue française er læst fra S. 81 (fables) til S. 115. Af Abrahams's

Grammatik er Bojningsslæren gjennemgaet til § 124, med Forbigaaelse af alle Undtagelser samt §§ 61—64, 72, 81—87 og 124. Nogle Stykker af Læsebogen ere lært udenad, og Disciplene ere blevne øvede i at skrive efter Diktat. Et Forraad af Glosor er meddeelt Disciplene.

L a t i n .

VI Kl. Dimittenderne opgive til Examen artium: 2 Bøger af Livius, af Tacitus Agricola og de moribus Germanorum; 9 Taler af Cicero; *Cic. de offic. de 2 første Bøger, de senectute, de amicitia;* 2 Bøger af Horatius Oder, alle Epistlerne og *ars poetica*; 3 Sange af Virgils Eneide.

Af hele Klassen er iaaar læst: *Cicero de officiis lib. 1—2;* Taciti Agricola og de moribus Germanorum; Horatii Odd. lib. II og IV. Repeteret Virgils Eneides 1ste og 3die Sang.

Madvigs latinske Grammatik: Repeteret hele Syntaren. Tregders latinske Litteraturhistorie (Heel). Bojesens romerske Antiquiteter (ved Henviisning og flere hele Stykker). Moritz's Mythologi ved Chr. Winther (Heel).

Skriftlig og mundtlig Oversættelse efter Heinrichsens Materialier (2det Hefte S. 257—283 og 395—439) og Opgaver (et Stykke hver 14de Dag).

V Kl. *Cic. oratt. in Catil. II. III. IV. Sallusti Iugurtha Cap. 43—fin. Terenti Phormio.*

Madvigs lat. Grammatik: Syntaxis fra Begyndelsen af andet Afsnit til 7de Kapitel (S. 294—379). Repeteret Formlæren. Bojesens romerske Antiquiteter, benyttet ved Henviisning, dog ogsaa læst nogle enkelte Stykker i Sammenhæng.

I Tregders lat. Litteraturhistorie læst Artiklerne: Cicero, Sallust og Terentius.

Til Stileøvelse for øverste Parti oversat af Ingerslevs Materialier, 2den Samling, fra S. 110—149 (XV); næderste Parti af Ingerslevs Mat. 1ste Saml. fra S. 16—48; begge Partier desuden i 1ste Saml. fra S. 3—16.

IV Kl. Cæsar de bello Gall. forsra til V, 38. Phædri fabulæ, 1ste Bog med Forbigaaelse af enkelte Fabler.

Madvigs Grammatik: Formlæren forsra til Cap. 17. Ordfojningsslæren fra Cap. 5 i 1ste Afsnit til Cap. 5 i 2det Afsnit; dog er Tillægget om Gjenstandsætningerne ikke læst.

Stile ere skrevne, først efter Trojel fra 4de Cap. (om Ablativ), 6te Stykke til 7de Cap. (om Adjectivernes Forhold), dernæst efter Ingerslev, 1ste Samling, Side 16—31. Stilene ere lærte udenad og de fra sidste Halvaar repeterede. Til mundtlig Stil er (i sidste Halvaar) anvendt Trojel (fra Cap. 7 til Tillægene) og Ingerslev (Side 3—7). Dgsaa disse Stykker ere repeterede.

III Kl. Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Lysander, Alcibiades, Timotheus, Timoleon, de regibus, Hamilcar, Hannibal, Cato.

Madvigs Grammatik: Formlæren forsra til Cap. 9 og Capp. om de asvigende Perfecter og Supiner. Ordfejningsslæren forsra til § 287 (i Læren om Genitiv).

Stile efter Trojel forsra til Side 80 (Ablativ, 15de Stykke), de fra sidste Halvaar repeterede. Engang imellem en Stil efter Diktat.

G r æ s.

VI Kl. Dimittenderne opgive til Examen Artium: 1 Bog af Herodot, 1 Bog af Xenophons Anabasis, Platons Apologia Socratis og Erito, 3 Bøger af Xenophons Memorabilia Socratis, 9 Bøger af Homer, samt det i Aar af hele Klassen i Tregders Anthologi læste.

Af hele Klassen er i Aar læst: Herodots 7de Bog,

Homers Iliades 8de og 9de Sang, Xenophons Memorabilia 1ste og 3die Bog, Tregders Anthologi: I, II, 1—9 incl. III, 1—2, 6—9, 13—14, 16. IV, 1—12, V, 9 og 18.

Madvigs græske Syntax: Fra 1ste Afsnit Cap. 5 (Genitiv) til 2det Afsnit Cap. 5 (Infinitiv) excl., Dimittenderne til Cap. 7 excl. Af og til er en Stil eller Version streven.

Af Bojesens græske Antiquiteter er læst i Sammenhæng: „Athenai“ til Pag. 166. Med Undtagelse af nogle §§ i Afsnittene „Statsforvaltningen“ og „Statshusholdningen“.

Af Tregders Litteraturhistorie er læst de Partier, som svare til det i Anthologien nævnte, altsaa om de „homeriske Hymner, den lyriske Poesi (undt. „Iamben“) og Epigram“.

V Kl. Xenophons Anabasis 4de Bog, Homers Iliades 1ste og 4de Sang. „Xenophon“ og „Homer“ i Tregders Litteraturhistorie. Grammatik: Eldste Parti: Langes Formlære til M i Fortegnelsen over anomale Verber. Madvigs græske Syntax fra 1ste Afsnits 5te Kap. til 2det Afsnits 2det Kap. (excl.). Ungste Parti: Hele Tregders græske Formlære; enkelte §§ og Anmarkninger ere forbigaede.

IV Kl. Lunds græske Læsebog fra VII (Pag. 15) til IX, 5 (excl) med tilhørende danske Stykker, (omtent Halvdelen af dette Afsnit have Disciplene læst paa egen Haand), samt fra „Xenophons Ages.“ 1, 6 (Pag. 101) til „Af Xenophons Ελληνικά“ (Pag. 119). Tregders græske Formlære. Det Meste med smaaat Tryk er forbigaet.

Hebraïs.

VI Kl. Øverste Parti: Hele Genesis samt Profeterne Joel, Jonah og Obadjah. Nederste Parti: Hele Genesis. I Whittes Grammatik er hele Formlæren repeteret saaledes, at Alt er medtaget. Dimittenderne ville face Leilighed til at repitere Syntaren, forinden de afgaae til Universitetet.

Historie.

VI Kl. Den gamle Historie efter Køfod, Langbergs Udgave, med tilhørende Geografi, efter Bogen og Königsfeldt; Middelalderens Historie efter Køfods Udtog.

V Kl. Hele Middelalderens Historie; Danmarks efter Allens Udtog, de øvrige Landes efter Køfods Udtog.

IV Kl. Har helt gjennemgaaet Wohrs Lærebeger både over den gamle og Middelalderens Historie.

III Kl. Danmarks Historie efter Allens Udtog indtil Reformationen; Køfods Historiens vigtigste Begivenheder fra Folkevandringen indtil den anden Pariser Fred (375—1815).

II Kl. Levinssens Ledetraad først indtil Carl den stores Død. Danmarks Historie, især efter Allens Udtog, dog før største Delen med Udeladelse af Skildringerne af Landets indre Tilstand.

I Kl. Levinssens Ledetraad først indtil det 35te Stykke (d: omrent indtil Carl d. Store), og desuden de af de følgende Stykker, som indeholde Danmarks Historie indtil Christian d. 4des Død.

Geografi.

VI Kl. Asien, Afrika, Amerika, Australien, samit den gamle Geografi efter Königsfeldt.

V Kl. Indledningen, Italien, Tyrkiet, Grækenland, Asien, Afrika, Amerika, Australien.

IV Kl. Efter Ingwerslevs større Lærebog: Indledningen (Den mathematiske og fysiske Geografi) samt Spanien, Portugal, Schweiz, Italien, Tyrkiet, Grækenland, Asien og Africa med Udeladelse af nogle Anmærkninger og mindre Stæder.

III Kl. Samme Beg og samme Pensum med Undtagelse af Africa og Udeladelse af flere Anmærkninger og de mindre Stæder.

II Kl. Hele Ingerslevs mindre Geografi. De fysiske Forhold ere behandlede med større Udforlighed end Bogen angiver efter Kortene og under mundtlig Vejledning.

I Kl. Samme Beg er gjennemgaaet med nogle Udelser, især i Landene udenfor Europa.

Naturhistorie.

V Kl. Hele Botaniken. De 4 øverste Klasser have læst efter Dreier & Bramsens Lærebog.

IV Kl. Leddedyr, Bloddyr og Plantedyr samt Indledningen til Botaniken.

III Kl. Krybdyr og Fiske samt repeteret Pattedyr og Fugle. En kort Beskrivelse af det menneskelige Legeme.

II Kl. Pattedyrene og Fuglene.

I Kl. Pattedyrene og Fuglene efter Stroms Lærebog.

Mathematik og Regning.

VI Kl. Yngste Parti. Geometri, § 14 samt 2den Bog forfra til 450 med Forbigaaelse af 341, 369—374, 379—413, 434, 435. Opgaverne til X, 5, undtagen 16, 17 og 18. Oppermann.

Eldste Parti har læst fra 2den Bog og Geometrien ud samt repeteret forfra med de ovenfor angivne Forbigaaeler. Ligedannede Figurer er mest læst efter Diktat saavel som Cirke beregningen. Fra 450 er kun læst 479, 486, 487, 488 og 495, 496. Opgaverne til XII undtagen 16, 17, 18.

I Arithmetik efter Berg have begge Partier læst Regning med Rodstørrelser, Roduddragnings-theorien samt Proportioner. Hele Arithmetiken repeteret forfra. Læren om Tals Delelighed er behandlet udforligere efter Tillsæget. Ligninger af første og anden Grad med 1 eller flere Ubekendte.

Skriftlige arithmetiske og geometriske Opgaver 1 Gang ugentlig.

V Kl. Yngste Parti har læst i Geometri det Samme som 4de Klasse. I Arithmetik efter Berg forfra til § 6 med nogle Modifikationer i Subtraktion samt 3die og 4de Kapitel, undtagen § 6. Decimalbrøk er praktisk gennemgaaet og indevet, ligesaa Bogstavregning.

Eldste Parti. Oppermanns Geometri 94, 95, 96, § 7.-14 infl. med Forbigaaelse af 10, 249—256, 295—305, 322—325 samt 328. Opgaverne til X, 5, undtagen 16, 17, 18. Desuden er repeteret det i forrige Åar Læste. I Arithmetiken er efter Berg læst forfra til Udvidelse af Be- grebet Potens, brudne Potensexponenter 146 samt Propor- tioner. Øvelser i Decimalbrøk, Bogstavregning samt Lig- ninger med 1, 2 eller 3 Ubekendte, og Regning med Nod- størrelser.

IV Kl. Geometri. Oppermann forfra til § 7 med Forbigaaelse af 93, 94, 95, 96, 109, 112—121, 138, 139.

Arithmetik. Steens Indledning undtagen Anhæng. Øvelser i Decimalbrøk.

III Kl. Regula detri i hele Tal og Brøk, omvendt, sammensat og omvendt sammensat Regula detri, den Reelle Regel, Procentregning, Rente-regning, Thara og Fusti Regning, Selskabsregning, Aar og Skifter, Byttens Regning samt forskellige Øvelsesexemplarer. Deg have ikke alle Disciple regnet lige langt, nogle ere kun komme til Procentregning, og de Evanske have blot regnet Regula detri i hele Tal og Brøk. Ursins Regnebeg.

II Kl. De 4 Species i benævnte hele Tal og Brøk.

I Kl. De 4 Species i benævnte hele Tal.

4. Skolebibliotheket.

Bibliotheket har siden Beretningen i forrige Aars Indbydelseskrift deels ved Forsendelser fra Regeringen, deels ved Indkjøb for den normerede Sum og deels ved Gave modtaget følgende Tilvært:

Skoleprogrammer for Aaret 1848 fra
Aalborg Kathedralskole: Om Lydighedens Betydning for
Opdragelsen. Af Overlærer Mag. Povelsen.

Aalborg Kathedralskole: Indbydelsesskrift til Høitideligheden paa Skolen d. 14. April 1848, hvorved Skolens ny Bygning indvies og Rektor med flere Lærere indsættes (6 Læreres Autobiografier).

Aarhus Kathedralskole: Skoleeftersretninger ved H. H. Blache, Skolens Rektor.

Aarhus videnskabelige Realskole: Skoleeftersretninger ved K. C. Nielsen, Skolens Rektor.

Borgerdydskolen på Christianshavn: Kort Udsigt over det højere Skolevæsen i Sverrig ved Mag. M. Hamerich, Skolens Forstander.

Frederiksborg lærde Skole: Annales Ciceroniani ved Dr. H. M. Clemmer, Professor og Skolens Rektor.

Horsens lærde Skole: Bidrag til Horsens lærde Skoles Historie i ældre og nyere Tider, 1. H., ved E. F. W. Bendz, Adjunkt.

Kolding lærde Skole: Kosmogenie og Theogenie samt Mythen om Apollen og Artemis. Prøve af en Lærebog i græsk og romersk Mythologie. Ved Adjunkt H. Schmith.

Metropolitanskolen: Bemærkninger om Sprogundervisningen i de lærde Skoler med særligt Hensyn til de i den provvisoriske Undervisningsplan derom imdeholdte Bestemmelser, ved Overlærer F. C. C. Birch.

Copenhagen Kathedralskole: De emendandis Ciceronis libris de officiis observationes criticæ. Scripsit G. F. G. Lund. A. M.

Odense Kathedralskole: Baldemar Knudsen, en historisk Skildring ved Aldjunkt Grøne.

Odense Realskole: Tredie Beretning.

Roskilde Kathedralskole: Skoleesterretninger ved Rektor Dr. S. N. J. Bloch, Statsraad, R. af D. og Dbmd.

Randers lærde Skole: Skoleesterretninger ved Dr. C. A. Thortsen, Skolens Rektor.

Ribe Kathedralskole: Esterretninger om Byen Ribe (11te Samling) ved Aldjunkt P. Adler.

Kønne lærde Skole: Emendatio collationis codd. II Havniensium G. I. Cæsar's librr. d. b. g. superiore anno editæ, ved H. K. Whittle, A. M., Skolens Rektor.

Slagelse lærde Skole: Om Principet for Accentuationen i Græsk ved F. W. Wiehe, Overlærer.

Sorø Akademies Skole: Om den filosofiske Betydning af Ordet ἀρχή (Princip) hos Aristoteles ved Dr. C. F. Bojesen, Skolens Rektor.

Viborg Kathedralskole: Skoleesterretninger ved F. C. Olsen, Skolens Rektor.

Von Westenske Institut: Skoleesterretninger ved Bohr, Skolens Bestyrer.

Programmerne fra Hertugdommerne for 1848 og de preussiske Gymnasialprogrammer for 1847 og 48 ere ikke ankomne.

L. Brandis: De rheumatismo gonorrhœico disquisitio. (Licentiatdisputats).

- L. C. L. Abrahams:** Balthasari Castilionei Aulici liber tertius, secundum veterem versionem Gallicam editus notisque instructus (Universitetsprogram).
- G. Gistaine:** Principia nomina neo-latina formandi declinandi. (Magisterdisputatå).
- Minníng Christiáns Konúngs Attunda. Reykjavík.
- S. Egilsyni:** Edda Snorra Sturlusanar eda Gylfagjóning, Skáldskaparmal og Háttatal.
- S. C. Sibbern:** Bidrag til at oplyse nogle ontologiske Udtægter i Aristoteles's Metafysik. (Universitetsprogram).
- Dr. J. P. Mynster:** Om Hukommelsen. En psychologisk Undersøgelse. (Indbydelsesførstskrift i Anledning af Bispeindvielse).
- S. P. Selmer:** Kjøbenhavns Universitets Årshøg for 1847. Islenskir Annalar sive annales Islandie. Havnæ 1847. Íárnísida edr Hákonarbók. Havnæ 1847.
- A. v. Humboldt:** Koëmos, 1ste Bind og 2det Bind's 1—2 Heste. Oversat af C. A. Schumacher.
- J. Levin:** Dansk Lydlære og dansk Kjendelære. Kbhavn. 1844.
- P. A. Munch:** Nordmændenes Gudelære i Hedenold. Christiania 1847.
- R. S. Wiborg:** Fremstilling af Norden's Mythologi. Kjøbenhavn 1843.
- J. E. Rieß:** Skånska Skolväsendets Historia. Lund, 1848.
- R. Raumers:** Geschichte der Pädagogik Th. 1—3, 1. Stuttgart 1847.
- C. O. Müllers:** Handbuch der Archäologi und Kunst. Breslau 1848.
- Dr. M. W. Geffter:** Die Religion der Griechen und Römer. Brandenburg 1845.

Becker: Handbuch der römischen Alterthümer. Th. 1—2.
Leipzig 1813—44.

R. S. Süpple: P. Virgilii opera. Karlsruhe 1847.

Catalogus MSS. et bibliothecæ F. Jacobsii.

P. M. Thorups esterladte Digte, udgivne af Adjunkterne
Thorup og Leth. (3de Heste).

Oversigt over det kongelig danske Videnskabernes Selskabs
Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder i Året 1848.
Nr. 1—8 og 1849 1—2.

G. Krøyer: Danmarks Fiske (3, 2). Kjøbenhavn 1849.

R. W. Krüger: Griechische Sprachlehre für Schulen Th.
1—2, 1. Berlin 1848.

Tacitus's Agricola durch G. L. Walch. Berlin 1828.

Tacitus's Germania von G. L. Walch. I II. Berlin
1829.

Lexicon Taciteum. Ser. Boetticher. Berolini 1830.

Fortegnelserne over Forelesningerne ved Kjøbenhavns Uni-
versitet og Karakterlisten over dem, der have underkastet sig
Examen artium og anden Examen (for Året 1848—49).

Fortsættelsen af følgende Bøger og Tidsskrifter:

II. Stephani Thesaurus græcæ lingvæ. Edd. C. B.
Hase, G. A. & L. Dindorsii; Beckers Verdenshistorie ved
J. W. Voebell, oversat af J. Rüse; Jahns Neue Jahrbü-
cher; Molbechs historiske, Schouws danske Tidsskrift,
Erslevs Forfatterlerikon, det statistiske Tabelværk, Slut-
ningen af Helwegs "for Litteratur og Kritik."

Bed Gave har Bibliotheket i afgigte Åar fået en an-
seelig Tilvært, idet det har modtaget:

1) fra Hr. Bislop Tetens paa Als en Samling af
theologiske Bøger, i alt henved 800 Bind, hvoriblandt flere

meget værdifulde Værker. I den medfølgende Skrivelse ytterer Bisshoppen sig blandt andet saaledes: „Til den Ende tillader jeg mig herved, i taknemmelig Erindring om de syv Åar, i hvilke jeg har levet som Lærer ved Ribe lærde Skole, at oversende nogle af mine Boger, mest af theologisk Indhold, med Begjæring om, at de maae af den aerede Skoles bestyrelse blive optagne i Skolens Bibliothek.“ Tid og Rum tillade ikke denne Gang at lade Titlerne paa alle Begerne her aftrykke.

2) fra Hr. Pastor C. E. de Thurah ved hans Afrejse her fra Byen følgende Skrifter af Familien Thurah:

Af Magister Sognepræst Laurids Pedersen Thurah:

Canticum Canticorum Salomonis paa Hebraisk, Latin og Dansk. 1640. 12mo.

Af Magister Bisshop Laurids Thurah:

Adskillige poetiske Sager. 1721. 4to.

Hans Nostgaards Liv og Levnet i danske alexandriniske Vers. 1726. 4to. med Kobbere.

H. Hugos Sjelens gudelige Alttraa og Forlængsel, overs. i danske Rym. 1738, 4to. med Kobbere.

Af Magister Sognepræst Albert Thurah:

Idea historiae litterariæ Danorum. 1723. 8vo.

Kort Beskrivelse vaa Vers over Leirstov Præstegaards Yldebrand. 1728. 4to. (Manuskript).

Gynæcæum Daniæ litteratum. 1732. 8vo.

Kort Beretning om Jerslev Herreds Kirker i Aalborg Stift. 1732. 8vo.

Eufoldige og gudelige Tanker. 1736. 4to.

Af Kommandor Diderik de Thurah:

Oversættelse af Scherlocks moraliske Tanker over den tilkommende Dom. 1755. 8vo.

Oversættelse af J. Blairs Prædikener, 4 Tomer i 2 Bd.

1761. 8vo.

Ernentimmerets Kald. 1764. 8vo.

Mandsfolkene's Kald. 1765. 8vo.

Ph. Newtons Afhandling om Profetierne. 3 Tomer. 8vo.

Samling af lærerige og opbyggelige Materier, udgivne som Ugeblad. 3 Bd. 1768—1770. 8vo.

Scherlock's opbyggelige Betragtninger over Guds Forsyn. 1770. 8vo.

Sammes moralste Tanker over Doden. 1771. 8vo.

Samling af en Deel gudelige Betragtninger som Anhang til Ugebladet. 1776. 8vo.

Bademecum eller Samling af gudelige Tanker og Vers. (Manuskript).

Af Generalmajor Laurids de Thurah:

Den danske Vitruvius i 2 Dele med dansk, tysk og fransk Text og mange Kobbere. 1746—1749. Folio.

Hafnia hodierna med dansk, tysk og fransk Text og mange Kobbere. 1748. 4to.

Beskrivelse over Bornholm 1756, Samsoe 1757, Amager og Saltholm 1758, i eet Bind med Kobbere. 4to.

Af Segnepresten Christian Erik de Thurah:

Antikritik over Stunden der Andacht. 1823. 8vo.

Thuraiana, et Manuskript indeholdende nogle poetiske Sager og Afhandlinger af forskjellige Forfattere blandt Familien, uddragne af større Samlinger.

3) fra Hr. Distriktslæge Ogmundsen i Nibe:

Fortsættelsen af den i Leipzig ud kommende Illustrirte Naturgeschichte des Thierreichs, mit 4000 Abbildungen. Folio.

Et Exemplar af Salmo thymallus (Spelt) i Spiritus, og følgende udstoppede Fugle:

- Ardea nigra** (den sorte Storf).
Anas nigra (den sorte Dyp-Mud).
Picus medius. — **Lanius excubitor.** — **Motacilla flava.** —
Motacilla modularis.

4) fra Hr. Adjunkt Thorup i Ribe:

- C. D. Beck's** Anleitung zur Kenntniß der allgemeinen Welt- und Völkergeschichte für Studirende, i 3 Bind.
- Pontoppidans Gesta et vestigia Danorum extra Daniam.**
- J. A. Wegscheiders** Institutiones theologiae christianæ dogmaticæ. Edit. 3tia. 1819.
- Originis Hexaplorum quæ supersunt. I 2 Bind.
- J. P. B. Suhrs** Archiv for den praktiske Theologi. 1ste Bind.
- P. Rosd Anchers** Danske Lovhistorie. 2den Deel.
- P. C. Thorups** Historiske Efterretninger om Ribe Kathedralskole. 1ste Deels 1ste Høste. 6 Expl.

Naturalsamlingen har modtaget en god Tilvært af udstoppede Fugle og Skeletter, indkjøbte og besørget af Hr. Professor Steenstrup; den vil i indeværende Åar blive endmåre udvidet. Detaillerede Efterretninger om hele Samlingen skal blive meddeelt i næste Indbydelseskrist.

Et Portræt af Skolens forrige Rektor, Prof. Nidder Thorup, stukket til Skolen af Adjunkterne Thorup og Leth, er blevet ophængt i Skolens øverste Klasse ligeoverfor Falsters.

Disciplenes Bibliothek har i Skoleaaret 1848—49 havt en Indtagt af 33 Rbd. 3 Mk. 12½ ø. Heraf ere Regninger betalte til et Beleb af 23 Rbd. 3 Mk.

2½ ƒ., saa at der for Tiden haves en Beholdning af 10
Ald. 9½ ƒ.

Følgende Voger ere anstafede for Bibliothekets Reg-
ning:

Paul Mollers efterladte Skrifter. 1—3 Dele.

Hreibergs poetiske Skrifter. 4—6 Bind.

Nordiske Mytter af Suerresen og Arenzen.

Slesvigste Digte af Hammerich.

Baldemar Alterdag af Herts.

Illustrirter Kalender für 1849.

En Spur i Tranedands af Hostrup.

Følgende Voger ere blevne forærede til Bibliotheket:

Kjøbenhavnske Skizzer af Jergensen.

Ingemanns Eventyr og Fortællinger. 5te Deel.

Mikkels Næv, udg. af Schaldemose.

P. N. Thorups efterladte Digte, 2det og 3die Heste samit
et fuldstændigt indbundet Exemplar.

Nibe Skoleprogrammer for Alarene 1816—17—29—40,
41 og 44.

Lykkens A. B. C. udg. af Selsk. for Trykkefrihedens rette
Brug.

Goethe und einer seiner Bewunderer.

Skoleferier af P. N. Thorup.

En Fortælling for Almenen af Edv. Storm.

Troen kjendes paa sin Frugt. Prædiken af Leth.

Lovtale over Daniel Nanzen af P. Tetens.

Tale ved Universitetet af H. N. Clausen.

Gjenfærdet paa Herlufssholm af Dohlenschläger.

Robinson secundus.

5. Ministerialskrivelser.

31. Marts 1848. Kommunikation om Oprettelsen af et Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 28. Marts 1848.

29. Juli 1848. Circulære, hvorved der afsættes Rektorerne motiveret Erklæring em, hvorvidt det maatte ansees for hensigtsmæssigt at gjøre 6te Klaæs i de udvidede lærde Skoler etaarig og 7de toaarig.

7. August 1848. Som Bidrag til Skolebygningens Bedlige holdelse refunderes Skoleklassen herefter af Kirkerne i Ribe tilsammen 40 Rbd. aarlig, og til Rektorboligens Bedlige holdelse af Hospitaliet aarlig 70 Rbd.

10. August 1848. Kommunikation om, at der under 22. Juli er beskifket en særlig Embedsmand under Navn af de lærde Skolers Undervisnings-Inspektor, der som saadan deels har at udføre Controllen ved Afgangseramen ved de lærde Skoler og deels ved aarlige Besøg af Skolerne at fore et stadigt Tilsyn med Undervisningen i bemeldte Skoler og disses Tilstand i det Hele, samt at Prof. Dr. Madvig er beskifket i dette saaledes oprettede Embede.

12. August 1848. Circulære, hvorved der afsættes Rektorerne Erklæring over et Andragende fra Overlærer Trojel om at Ministeriet vilde understøtte Udgivelsen af et kritisk videnskabeligt Tidsskrift for det højere Skolevæsen og dets Literatur.

30. August 1848. Rektor bemyndiges til at antage Organist Hansen til Syngelærer ved Skolen og Snedkermester Knudsen til Lærer i Legning.

30. Oktober 1848. Kommunikation om konstitueret Lærer J. F. Kinchs Udnævnelse til Adjunkt under 25. f. M.

31. Oktober 1848. Adgang til Beneficium af fri Un-

derviisning i de lærde Skoler staer herefter aaben for alle, dertil Forresten kvalificerede, Disciple, ogsaa de ustuderede, hvorimod Pengestipendierne, som hidtil, forbeholdes de til at studere ved Universitetet bestemte Disciple.

23. December 1848. Circulære — meddeles in extenso.
 Efterat jeg*) ifølge den mig for nogle Maaneder siden overdragne Embedsstilling som Underviisningsinspector ved de lærde Skoler i September Maaned d. A. havde, foruden Metropolitanskolen her i Staden, besøgt de lærde Skoler i Frederiksberg, Odense, Kolding, Ribe, Horsens og Aarhuis, nogle rigtignok saaledes, at min Opmærksomhed for en stor Deel maatte være henvendt fornemmelig paa Afgangseramen, andre i meget kort Tid, var det min Pligt og min Hensigt at afgive til Ministeriet for Kirke og Underviisningsvæsenet en foreløbig Beretning om min Reise, idet jeg forbeholdt mig, naar jeg ved at besøge flere Skoler og dvæle i nogle med større Ro havde vundet et mere omfattende Grundlag for udforligere Bemærkninger og bestemte specielle Forslag, senere at forelegge disse.

De mellemkrumme Begivenheder og Omstændigheder, min Fraværelse paa en Valgrejse og dernæst min Deeltagelse først i Universitetets Examina og tildeels samtidig, tildeels derefter i Rigsforsamlingens Forhandlinger, forhindrede mig fra at opfylde min Pligt, indtil jeg uventet faldtes til den ansvarfulde Post, jeg i dette Dieblik beklæder og som jeg ikke har funnet tiltræde uden stor Frygt for, at mine Kraester, om end styrkede ved den inderligste Overbeviisning om de til dette Ministeriums Forsorg betroede Anliggenders Bigtighed og Hellighed, ikke skulde være Opgavens Banskelighed vorne. Da jeg nu, hvorvel jeg under Forudsætning af en længere

*) Minister M a d v i g.

Virksemhed i denne Stilling ingenlunde opgiver Haabet om at kunne stundom personlig overvære Arbeidet i de lærde Skoler, dog forudseer, at der i den nærmeste Tid ikke vil være Lejlighed til paa denne Maade at fortsætte og udvide den begyndte Jagttagelse, har jeg troet, at det maaſſee ikke vilde være uden al Rytte og af de Herrer Rectorer og øvrige Lærere, til hvis vedblivende Venſkab og Velvillie jeg paa det Indstændigste anbefaler mig, ikke vilde optages med Misnoie, hvis jeg til Overveiſle meddeleſte nogle af de fragmentariske Betragtninger og Bemærkninger om Underviſſuingen, der paa den ovennævnte Reise have tilbudt og paatrængt sig, tildeels maaſſee ogsaa ere fremfalde eller givne vakte ved at gjennemgaae adskillige Indberetninger o. s. v. Naar jeg erindrer om, hvad der forresten ligger i Sagens Natur, at ingenlunde de samme Bemærkninger have frembudt sig paa alle eller endog de fleſte Steder, men den ene hist, den anden her og stundom fra noget forskellig Side, behøver jeg neppe videre udtrykkelig at forsikre om, at der i disse fimeſte, men uforbeholdne Meddeleſſer ikke ligger eller skal ligge nogensomhelst Censur over bestemte enkelte Skolers Virksemhed eller Tilstand i Ullmindelighed eller i nogen enkelt Retning. I meget af hvad jeg har at ſige ville mange, nævnelig af de Herrer Rectorer, kini finde, hvad de forlængst har ve erkjendt og fulgt; men det synes mig desuagtet ikke uhenſigtsmæſſigt ved Punkter, hvori Aſfigelſer i Menig og Fremgangsmaade finder Sted, at utdale min Betragtningſmaade i denne almindeligere Form, ogsaa med Hensyn til at ſtyrke Veiledningen for og Controllen med mindre erfarene Lærere. Forrigt vil jeg i det Hele gaae ud fra og slutte mig til den nu ifolge den proviforiske Plan af 1845 bestaaende eller forberedede almindelige Anordning af Skolernes Underviſſning, idet Spørgſmaal om mulige Ferandringer eller

Modificationer i denne maæ forbeholdes anden Tid og andet Sted.

1) Det har forekommet mig, som om der enkelte Steder, efterat Underviisningen i Latin er ophørt i de to næderste Klasser og i Græsk i de to næstnederste, medens man paa den ene Side klagede over Mangel paa tilstrækkelig Beskæftigelse for Disciplene, paa den anden Side har vüst sig nogen Usikkerhed i ret at benytte den i disse Klasser ved Udeladelsen af hin Underviisning frigjerte Tid til en kraftig Fremstriden i de øvrige tilbageblevne Fag. Det er af stor Vigtighed ikke blot for at vægne Disciplen til Arbeide, men ogsaa for at lette de følgende Åars Gjerning ved virkelig udfort Forarbeide, at der i de to første Klasser i de Gjenstande og de Metninger, der antages at passe for denne Alder, findes en muligst kraftig og concentreret Virksomhed Sted. Der tilbyder sig for denne et ikke ringe Stof, hvad egentlig positiv Kunnskab angaaer, først i Bibelhistorien (og Religionslæren), dernæst i Historien og Geographien, i Naturhistorien (hvorvel der i denne vel især bliver at arbeide paa at aabne Diet og Sanden, men ogsaa paa at samle et vist Forraad af nærliggende Anskuelser) og i Tydst. Det forekommer mig i det Ringeste inconsequent at klage over Mangel paa Beskæftigelse og paa samme Tid at dele det første geographiske Cursus efter Ingerslevs mindre Lærebog paa to Klasser, hvørved saa meget mere af dette Fags Stof falder paa den tredie og de følgende Klasser, eller at anvende tre Klasser til at gennemgaae Historien fragmentarisk, da i begge Tilfælde det ganske eensartede Stof ikke betinger nogen Deling og Opsættelse, naar Tiden ikke forlanger den.

Hvad Ansættelsen af mange Timer til samme Læregjens- stand angaaer, antager jeg, at just i den Alder, hvor Evnen

til at samle og forbinde er ringe, en hyppig, ja daglig Beskæftigelse og Opfriskelse af det Modtagne og Tillegnede (f. Ex. i Lydsk) er paa sit Sted, og at det ogsaa her er godt, at Disciplen noget hurtigt vinder nogen Sammenhaeng og Oversigt, f. Ex. i Geographien ved at have gjennemgaet, om end i den korteste Form, alle Verdensdele paa Kortet. Naar der nu er indvendt, at ved de fleste af disse Gjenstande kun Hukommelsen eensidig sysselsattes, behoer jeg ikke at dvæle ved, hvilken mangesidig Lejlighed der er til Eftertanke og Phantasieens Vækelse ved at opklare de enkelte Forstillinger, der f. Ex. i Historie og Geographic komme Disciplen imode i hans Lectier; men der slutte sig dernæst til disse Gjenstande andre, der sysselsatte Disciplens Sjæl paa ganske andre Maader og i hvilke man kan lade al den forstandsmaessige Opsatning indtræde, som man overhovedet her tor byde og forlange; jeg mener paa den ene Side Negnes undervisningen, ved hvilken der uidentvivl ikke er ganske lidet at gjøre med Hensyn til at bibringe Færdighed og en forheldsmaessig klar Opsatning (f. Ex. af Breks Natur), paa den anden Side og ganske sørdeles Undervisningen i Modersmaalet, baade forsaavidt den gaaer ud paa at danne Udtrykket ved Læsning og Udenadløren af passende Stykker, hvis Indhold tillige forklares og tilegnes, og forsaavidt den ligefra de simpleste Øvelser i Netskrivning og Interpunction udvikler Spirer til grammatiske Begreber, og endelig ved de første og mest elementære Stiiløvelser (f. Ex. Gjenfortælling i forandret Form) leder til Samling og Beherskning af erhvervede Forestillinger. Den Forstandsbevægelse, der i denne Alder kunde foregaae og virkelig foregik paa Latin og (i anden Klasse) Græsk som Stof, har man i Modersmaalet og Lydsk al forneden Anledning til at vække; Spørgsmaalet er kun, hvorvidt man her skal gaae og hvil-

ten Retning man skal følge, og dette leder mig til den næste almindelige Bemærkning, naar jeg her blot i Forbigaaende har indstudt den Uttring, at det er en ganske anden Overveielse, hvorvidt paa enkelte Steder de lærde Skolers to nederste Klasser og gode Realstolers Klasser kunne falde saaledes sammen i deres Underviisning, at de paa det ene Sted kunne ansees for overslodige. Det vil her for en stor Deel komme an paa, hvorvidt Realstolens Underviisningsform nogenlunde kan slutte sig til den i den lærde Skole fra tredie Klasse af følgende Fortsættelse.

2) Ved Behandlingen af Underviisningen i Modersmaalet og i Lydst i de to nederste Klasser troer jeg at have havt Lejlighed til at bemærke en Missforstaesse, hvorved disse to Sprog i Forening her meer eller mindre opfattes blot eller fortrinlig som grammatikalst Øvelsesmiddelet og som saadan satte istedensfor Latin, hvormed hænger sammen en Betragtning af denne Underviisning som den, der direct skal gaae ud paa at indlede og forberede Latinunderviisningen. Af denne Opsatningsmaade fremgaaer da let i Underviisningen i Modersmaalet en for tidlig, eensidig og overdrevne og derved trættende og affrækkende Fremhæven af det reent Grammatiske, og paa enkelte Steder ogsaa en, Disciplenes Alder og Evne overstigende, efter den største Skarphed i en meget abstract Form stræbende, Fremstilling af almindelige grammatiske Begreber, hvorved Disciplene dog tilsidst kun lære Definitionens Ord udenad og anvende den paa de just af Læreren brugte Exempler; i Lydst derimod fremkommer en vis Tilsidesættelse af den Færdighed til med et vist omfattende Glosesorraad let at forstaae og oversætte, som i denne Alder kan og bør erhverves, hvilket da ogsaa kan gjentages paa Fransé.

Jeg skal herimod ganske fort opstille den Betragtning og Behandling, jeg antager for den rette og for at ligge til Grund for den provisoriske Plans Anordning, om den end maaske i Motiverne ikke er ganske tydelig udtrykt. Baade

Dansk og Tydsk skulle i disse Klasser drives for deres egen Skyld og efter deres egen Bestaffenhed og Krav uden nogetsemhelst direct Hensyn til den folgende Undervisning i andre Sprog, navnlig Latin; men deraf, at en god Undervisning i Modersmaalet og Tydsk for disse Fags egen Skyld er gaaet forud og derved Meget klaret, som kommer frem ved ethvert Sprog eller deg ved det ene af de to nævnte Sprog, især det tydste, (s. Ex. Forestillingen om Casus, Conjugativ o. s. v.), skal ved Latinundervisningens Begyndelse drages Nutte, og ikke blot for denne Nuttes Skyld, men for Lettelsens Skyld ved den hele Sprogundervisning og fremfor alt for den rigtige og klare Indsigts Skyld selv skal man sege i alle Sprog at fremstille de samme Kategorier paa en og samme Maade, den, som man anseer for den naturlige. Idet man altsaa i Dansk lærer Disciplen efter den vedtagne Orthographie at betegne Hovedordet med stort Bogstav, at adskille har og have, at interpongere rigtigt, at skrive sammenhængende (saa at han ikke begynder med da og ingen Eftersætning lader følge), har man en naturlig og nødvendig Anledning til at undvike grammatikalske Forestillinger og efterhaanden, især idet et fremmed Sprog træder til, hvori andre Former for de samme Forhold læres, en Opfordring til at danne en efter Disciplenes Alder og Standpunkt indrettet Oversigt over Hovedkategorierne, som de vise sig i Dansk. Kræver dette, i Forening med det, der forresten i de til Dansk ansatte Timer foretages til Talens Dannelsse, ikke saamegen Tid, som dertil er beregnet, da aftalte man Timetallet for dette Fag. Paa samme Maade lære man Tydsk (siden her just læres, hvad Disciplen i Dansk ledes til at mærke), og altsaa med ligelig Opmærksomhed paa det Nødvendige af Formlæren (med foreløbig Kun stkab om Formernes syntaktiske Bestemmelser) og paa Ordsorraad og den Oversættelsesfærdighed, der snart giver Disciplen Følelsen af en erhvervet Kun stkab, som han kan benytte. Hvis Resultatet af Under-

viiisningen i Tydsk i de to nederste Klasser nogensledes viste sig at være, at Disciplen havde lært lidet Tydsk (eller alene tydsk Grammatik), men antoges ved Øvelse paa det Tydsk at have lært almindelig Grammatik, vilde jeg være noget øengslig for Bisheden af den sidste Deel af Resultatet, men i alle tilfælde ansee den nærmeste og første Opgave for ikke løst.

Bed Dansk i de nederste og Mellemklasserne tor jeg ikke undlade at tilfoie, at jeg som Modsetning til en over-dreven abstract Grammatik har truffet paa en vis rhetoriseringe Forklaring og Examination over udenad lærte Stykker, der forekom mig at bevæge sig i uklare og usikre Be-mærkninger og Spørgsmaal, hvis Retning Disciplene ikke naturligen kunde komme efter, uden at Læreren fastholdt det, der virkelig trængte til Forklaring eller naturligen valgte Op-mærksomhed.

3) Ved den i tredie Classe begyndende Latinunderviisning kommer det fremfor Alt an paa, idet Læreren benytter de igjennem Dansk og Tydsk vel ikke (som ovenfor bemærket) for Latinens Skyld tilveiebragt men dog tilveiebragte almindelige grammatiske Forestillinger, at forbinde en noig-
tig Tillegnelse af det strax Nødvendige af Formlæren med en saasnart mulig indtrædende Læsning og med den igjennem denne fremkommende saavel Besiddelse af Ordforraad som Færdighed til at finde sig tilrette i lette Sætninger. Jeg kan ikke noksom indskærpe Nødvendigheden af de tre her an-
tydede Momenter; det første er en livlig, ved hei, præcis Udtale understøttet, saa at sige Indexercering i de alminde-
lige Former (hvorimod det forekommer mig lidet hensigts-
sigt at lade Disciplen langsomt striftligt øve sig i at sætte
Ord i denne eller hin Cæsus i Singularis eller Pluralis
og kalde dette Stilevler); det Andet, hvorpaa der maa drives, er en tidlig Undsamling af Ordforraad, idet alle læ-
ste Ord, (der i en velindrettet Læsebog i første Cursus maae
høre til de almindelige i Sproget og selv i en let Forfatter

7. Fordeling af Beneficierne i Skoleaaret.

Bed Ministeriets Skrivelse af 1. Decbr. 1848 var Fordelingen af Beneficierne for det nu tilendebragte Skoleaar saaledes approberet:

A. Høieste Stipendium, 50 Rbd.

(10 Rbd. at udbetale, 40 at oplegg.)

1. L. Kleisdorff.

B. Mellemste Stipendium, 35 Rbd.

(10 Rbd. at udbetale, 25 at oplegg.)

1. Jørgensen, J. 2. Feilberg, H. Fr. 3. Holst, Th.
M. 4. Uagaard, J. 5. Esmann, B. A. 6. Borchsenius,
J. 7. Hvüd, C. A. 8. Tvede, L. L.

C. Laveste Stipendium, 20 Rbd.

(10 Rbd. at udbetale, 10 at oplegg.)

1. Andersen, J. C. C. 2. Diderichsen, Th. J. 3.
Gottlieb, A. A. H. L. 4. Feilberg, P. B. 5. Kjær, C. C.
6. Bendtsen, B. 7. Müller, C. Th. 8. Lindelof, G. C.
P. 9. Meier, H. H. A.

D. Fri Underviisning.

(Foruden Stipendiarierne)

1. Friis, G. M. 2. Tolstrup, C. L. 3. Gad, C. A.
4. Ramfjord, B. K. 5. Koch, C. B. 6. Bjerrum, P. J.
7. Kleisdorff, G. M. 8. Kjær, C. L. 9. Daugaard, P.
J. K. (fra 1. Jan. 1849).

De twende Portioner af det Moltkeske Legat, som ere tillagte Ribe Kathedralskole, oppebæres for Tiden af Disciplene B. A. Esmann og C. C. Kjær.

Det er af de offentlige Bladé bekjendt, at der af afdøde Proprietær Nißen til Spøttrupgaard er testamenteret Stipendiefonden en Kapital af c. 12,000 Rbd., men da Realisationen af hans efterladte Ejendomme, paa Grund af Tidsomstændighederne, endnu ikke har kummet skee, saa opserettes det til næste Åar at meddele en udførligere Efterretning om denne Sag.

Den offentlige Examens
i Ribe Kathedralskole for Aaret 1849 afholdes
i følgende Orden:

Onsdag den 25. Juli.

Første Bærelse. Andet Bærelse.

8 — 10½ Religion VI Kl.	8 — 10 Græst V Kl.
10½ — 12 Dansk VI Kl.	10½ — 12 Naturhist. V Kl.
2 — 4 Fransk VI Kl.	2 — 3½ Religion IV Kl. 3½ — 4½ Naturhist. IV Kl.

Tredie Bærelse.

8 — 10½ Historie)	III Kl.
Geografi)	
2 — 5 Dansk)	II—I Kl.
Tysk)	

Torsdag den 26. Juli.

Første Bærelse. Andet Bærelse.

8 — 10½ Mathematik VI Kl.	8 — 10 Latin V Kl.
10½ — 12 Tysk VI Kl.	10½ — 12 Latin IV Kl.
2 — 4 Hebraist VI Kl.	2 — 4 Historie) IV Kl. Geografi)

Tredie Bærelse.

8 — 10 Religion III Kl.
10½ — 12 Fransk II Kl.

Fredag den 27. Juli.

Første Bærelse. Andet Bærelse.

8 — 10½ Historie) VI Kl.	8 — 10 Religion V Kl.
Geografi)	10½ — 12 Fransk IV Kl.
10½ — 12 Naturh. II—I Kl.	2 — 4 Græst IV Kl.
2 — 4 Mathematik V Kl.	

Tredie Bærelse.

8 — 10½ Latin III Kl.
2 — 4 Dansk III Kl.

Lørdag den 28. Juli.

Første Bærelse. Andet Bærelse.

8 — 10½ Græst VI Kl.	8 — 10½ Historie) V Kl.
11 — 12 Sangprove alle Kl.	Geografi)
2 — 4 Dansk V Kl.	2 — 5 Regning) III Kl. Geom. Tegning)

Tredie Bærelse.

8 — 10 Dansk IV Kl.
2 — 4 Religion II—I Kl.
5 — 6 Gymnastikprove for alle Klasser paa Skolens Plads.

Mandag den 30. Juli.

Første Værelse.	Andet Værelse.
8—10½ Latin VI Kl.	8—10 Frans V Kl.
2—4 Mathematik IV Kl.	10½—12 Tysk IV Kl. 2—4 Frans III Kl.

Tredie Værelse.

8—9½ Naturhistorie III Kl.	
10—12 Regning)	II—I Kl.
Geom. Legning)	
2—4½ Historie)	II—I Kl.
Geografi)	

Tirsdag den 31. Juli.

Første Værelse.	Andet Værelse.
8—10 Tysk V Kl.	8—10 Tysk III Kl.

(Generalcensur Kl. 3)

Translokation Kl. 6.

(De skriftlige Opgaver udarbejdes i de nærmest foregaaende Dage, nemlig for 6te Klasse: Religios og historisk Opgave, latinisk Stil og Version, tysk og fransk Stil, arithmetisk og geometrisk Opgave; for 5te, 4de og 3die Kl. dansk, tysk og latinisk Stil; for 2den og 1ste Kl. dansk og tysk Diktat, samt Kalligrafi for de 4 nederste Klasser.)

Jaar ville 2 eller maa skee 3 af Skolens Disciple blive dimitterede til Universitetet.

Lørdagen d. 1. September, Morgen Kl. 8, fortages Proven med de myndmeldte Disciple, som da maa medbringe en Fortegnelse over hvad de have læst, og Mandag d. 3. September begynder Læsningen i det nye Skoleaar.

Disciplenes Fædre og Værger samt andre Skolens og Bidenskabernes Belyndere indbydes herved til at bære Examen med deres Nærwærelse.

Ribe Kathedralskole d. 12. Juli 1849.

C. H. A. Bendtsen,
Rector.